

[Uitvoeringsprogramma
Schone Lucht Akkoord
Gemeente Land van Cuijk
2023 - 2030 }

Versie: Definitief

februari 2023

Team duurzaamheid en milieu

Gemeente Land van Cuijk

Voorwoord door wethouder Antoinette Maas	3
1. Aanleiding, doelstelling en luchtkwaliteit	4
1.1 Leeswijzer	4
1.2 Inleiding	4
1.3 Wat is het Schone Lucht Akkoord?	4
1.4 Wat is onze bestuurlijke ambitie?	7
1.5 Wat zijn de belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging in relatie tot de gezondheid?	8
1.6 Hoe is de luchtkwaliteit in Brabant in vergelijking met de luchtkwaliteit elders in Nederland?	10
1.7 De gezondheidseffecten in Noordoost-Brabant.	11
1.8 Hoe is het gesteld met de luchtkwaliteit in het Land van Cuijk?	12
1.9 Wat zijn de belangrijkste sectorale bronnen van luchtvervuiling in onze regio?	16
1.10 Wat vinden onze inwoners, stakeholders en raadsleden over de luchtkwaliteit en maatregelen?	17
2. Hoe gaan we in het Land van Cuijk de luchtkwaliteit verbeteren?	19
2.1 Thema mobiliteit	20
2.2 Thema mobiele werktuigen.....	22
2.3 Thema industrie.....	23
2.4 Thema houtstook.	24
2.5 Thema Binnenvaart en havens.	26
2.5 Thema Landbouw.	28
2.5 Thema citizen science en participatie	30
2.6 Thema algemene bepalingen SLA.....	31
2.8 Thema aanvullende maatregelen lijst.	33
Referenties.	35
Bijlagen	36
Bijlage 1. Kaarten van de Atlas leefomgeving.	36
Bijlage 2. Luchtverontreiniging in de ons omringende landen.	40
Bijlage 3. Analyse van de inwonerspoll.	44
Bijlage 4. De belangrijkste uitkomsten van de stakeholder bijeenkomst.....	63
Bijlage 5. De uitkomsten van de mentimeter poll tijdens de beeldvormende raadsbijeenkomst van 17 november 2022.	66

Voorwoord door wethouder Antoinette Maas

Beste lezer,

Schone lucht gaat ons allemaal aan. De kwaliteit van de lucht die we allemaal continu inademen heeft veel invloed op onze gezondheid. Als gemeente staan we voor de aanpak van positieve gezondheid. Dit wil zeggen dat we ons inzetten om gezondheidsschade te voorkomen in plaats van te genezen.

Daarom hebben we ons als Gemeente Land van Cuijk aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord. Samen met het Rijk, de provincie en andere gemeenten zetten we ons in om de luchtkwaliteit te verbeteren. We streven gezamenlijk naar een gezondheidswinst van 50% in 2030.

Dit doen we door het maken van keuzes. Keuzes die betrekking hebben op het verminderen van de uitstoot van fijnstof en stikstofdioxide. Keuzes die goed zijn voor de luchtkwaliteit, maar wel van invloed zijn op onze industrie, landbouw, mobiliteit en houtstook in woningen.

We kiezen voor een gedegen aanpak, gebaseerd op data, inzicht en consultatie. We sluiten aan bij de doelstellingen van onze gemeenteraad en stemmen de maatregelen af met de betrokken partijen en inwoners. Samen met onze inwoners vergroten we het inzicht in de luchtkwaliteit. Besef begint immers met inzicht. Samen verbeteren we de luchtkwaliteit op z'n Land-van-Cuijks.

Met vriendelijke groet,

Antoinette Maas.

Wethouder milieu en duurzaamheid.

Gemeente Land van Cuijk.

1. Aanleiding, doelstelling en luchtkwaliteit

1.1 Leeswijzer

Dit document is opgedeeld in 2 hoofdstukken. In hoofdstuk 1 is het Schone Lucht Akkoord en de huidige stand van zaken in onze regio en gemeente toegelicht. In hoofdstuk 2 is per thematische maatregel uit het Schone Lucht Akkoord een omschrijving van de huidige stand van zaken en de voorgestelde implementatie van de maatregel weergegeven.

In de bijlagen is meer duiding gegeven door middel van kaarten en zijn de resultaten van de inwonerspoll, stakeholder bijeenkomst en de beeldvormende raadsbijeenkomst weergegeven.

1.2 Inleiding

Een goede gezondheid is voor iedere inwoner van groot belang. Gezonde mensen hebben in het algemeen een betere kwaliteit van leven. Een schone leefomgeving draagt bij aan de gezondheid van mensen. Schone lucht is hier een belangrijk onderdeel van.

De luchtkwaliteit in Nederland is in de afgelopen decennia al flink verbeterd, maar verontreinigende stoffen in de lucht vormen nog steeds een bedreiging voor de gezondheid.

In Nederland hebben meer dan 100 overheden aangegeven de luchtkwaliteit verder te willen verbeteren. Dit vindt plaats binnen het Schone Lucht Akkoord. De Gemeente Land van Cuijk onderschrijft het belang van schone lucht. Daarom is de Gemeente Land van Cuijk in 2022 toegetreden tot het Schone Lucht Akkoord (SLA). Hiermee committeert de Gemeente Land van Cuijk zich aan de doelstelling van het Schone Lucht Akkoord en het maken van een decentraal uitvoeringsprogramma. Dit document is een startdocument met een dynamisch karakter. Jaarlijks herzien we dit document. De huidige stand van zaken en de maatregelen die we als Gemeente Land van Cuijk willen nemen zijn in dit document vastgelegd. Na vaststelling van het decentrale uitvoeringsprogramma zal dit uiterlijk 1 maart 2023 met de landelijke organisatie van het Schone Lucht Akkoord gecommuniceerd worden.

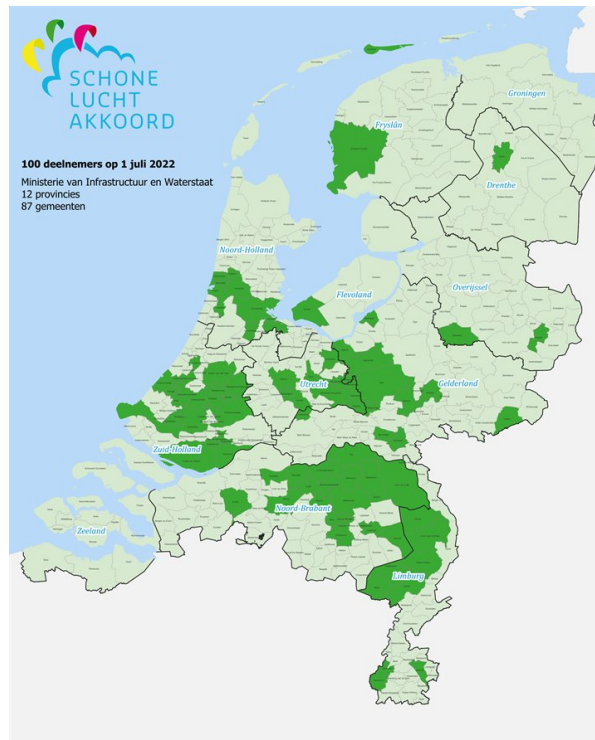
1.3 Wat is het Schone Lucht Akkoord?

Het Schone Lucht Akkoord (SLA) is een akkoord tussen het Rijk, provincies en een groot aantal gemeenten. Deze overheden zetten zich gezamenlijk in om de luchtkwaliteit te verbeteren. Het doel van het SLA is om 50% gezondheidswinst te behalen in 2030 (t.o.v. 2016) door het verbeteren van de luchtkwaliteit. De gezondheidswinst wordt gemeten in niet verloren levensjaren ten gevolge van de verbetering van de luchtkwaliteit.

De gezondheidswinst die met het SLA nagestreefd wordt levert naast gezondheidswinst ook een direct economisch voordeel op. In 2030 wordt hiermee jaarlijks zo'n 3 tot 6 miljard euro bespaard aan gezondheidszorg ten opzichte van 2016 (bron: Brochure Rijksoverheid).

De deelnemende overheden verplichten zich om jaarlijks de voortgang te laten zien. Binnen het SLA is een aantal standaard maatregelen gedefinieerd. Deze zijn onderverdeeld in thema's. Als Gemeente Land van Cuijk kunnen we zelf invulling geven aan de fasering en relevantie van deze maatregelen. Binnen het SLA is het ook mogelijk om aanvullende maatregelen te definiëren.

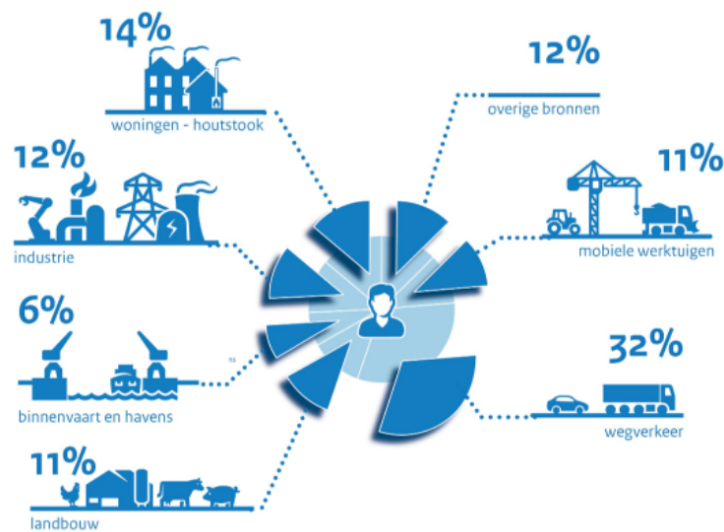
Alle gemeenten in Noordoost Brabant zijn deelnemer aan het SLA. We werken regionaal dan ook samen met deze gemeenten. In onderstaande afbeelding zijn de deelnemende gemeenten weergegeven. Het Rijk en alle provincies zijn ook deelnemer.

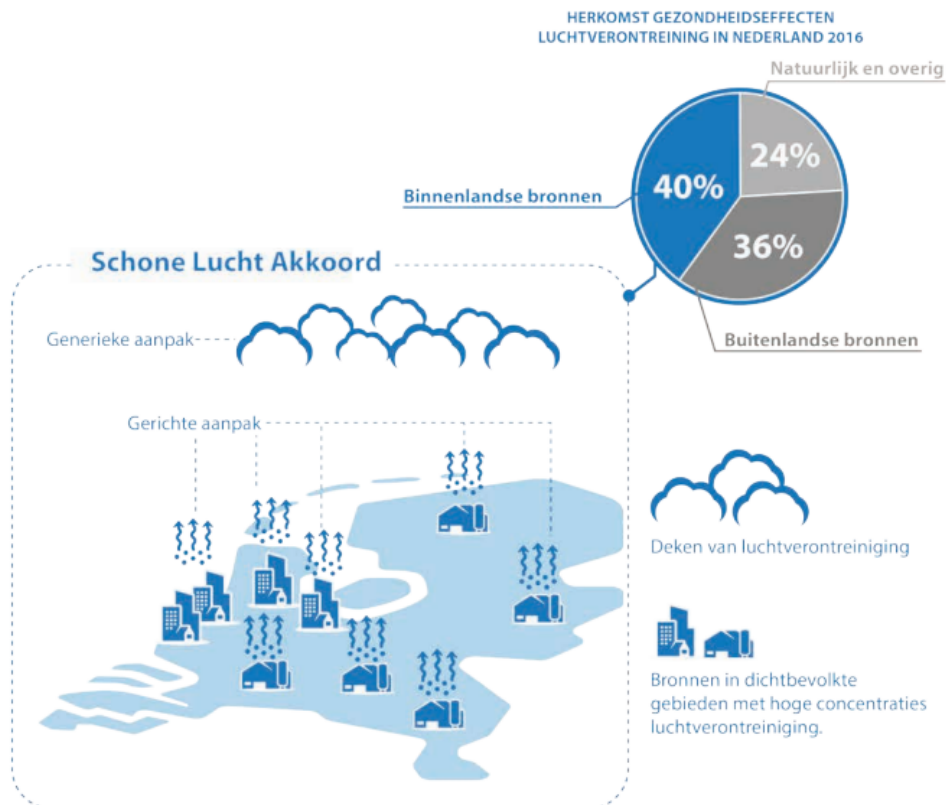
De thema's waarin de standaard SLA maatregelen onderverdeeld zijn, zijn de volgende:

- Mobiliteit (wegverkeer)
- Mobiele werktuigen (bouwmachines en landbouwvoertuigen)
- Industrie
- Houtstook in woningen
- Binnenvaart en havens
- Landbouw
- Citizen science en participatie
- Algemene bepalingen SLA

De bijdrage van deze onderwerpen per binnenlandse sector aan het gezondheidseffect is weergegeven in onderstaande afbeelding (bron: www.schoneluchtakkoord.nl).

Het wegverkeer, gevolgd door houtstook in woningen hebben de grootste invloed op de gezondheidseffecten t.g.v. luchtverontreiniging. In Nederland komt 40% van de gezondheidseffecten door binnenlandse bronnen. Buitenlandse bronnen hebben een aandeel van 36%. Natuurlijke bronnen (bijvoorbeeld natuurbranden en fijn zand verplaatsing door wind) hebben een aandeel van 24%. De verdeling is weergegeven in onderstaande afbeelding. Uiteraard komt in Nederland uitgestoten luchtverontreiniging ook gedeeltelijk in de ons omringende landen terecht. Zie tevens bijlage 2.

1.4 Wat is onze bestuurlijke ambitie?

De gemeentelijke ambitie voor de coalitieperiode 2022-2026 is vastgelegd in het raadsprogramma.

In het raadsprogramma is aandacht voor positieve gezondheid en keuzes die de beweging van 'genezen' naar 'voorkomen' helpen maken. Het verbeteren van de luchtkwaliteit kan hierin een belangrijke positieve rol spelen. In het raadsprogramma is ook veel aandacht voor duurzaamheid en duurzame bereikbaarheid. Duurzaamheid kan ook een positieve rol spelen in het verbeteren van de luchtkwaliteit. Denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van elektrisch rijden, het fietsgebruik en het aardgasloos maken van onze woningen. Beide maatregelen verminderen de uitstoot van fijnstof.

Duurzame bereikbaarheid kan bijdragen aan het verminderen van het aantal autokilometers. Het bevorderen van openbaar vervoer, deelmobiliteit en fietsgebruik zal bijdragen aan schonere lucht. Specifiek zijn benoemd: actieve mobiliteit stimuleren (lopen, fietsen), stimuleren van snelfietsroutes, verbeteren van de infrastructuur voor elektrisch vervoer van auto en fiets (meer laadpunten) en het duurzaam vervoer met andere dan fossiele brandstoffen faciliteren (E-Hubs).

Bovenstaande ambities sluiten aan bij een aantal maatregelen in het schone lucht akkoord.

De bestuurlijke ambitie is dan ook te vertalen in de volgende visie op de luchtkwaliteit.

Schone Lucht is van levensbelang. De Gemeente Land van Cuijk zal daarom bij nieuw (ruimtelijk) beleid de factor luchtkwaliteit altijd in beschouwing nemen. Waar mogelijk nemen we mitigerende maatregelen om de luchtkwaliteit sowieso gelijk te houden en zoveel als mogelijk te verbeteren. We stemmen dit af met lokale maatschappelijke organisaties en inwoners.

1.5 Wat zijn de belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging in relatie tot de gezondheid?

De 3 Brabantse GGD's hebben in mei 2022 gezamenlijk een rapport gepubliceerd over de relatie tussen gezondheid en luchtkwaliteit. De GGD heeft gebruik gemaakt van data uit 2019 (pre-corona). Luchtverontreiniging bestaat uit verschillende componenten en is een complex mengsel van deeltjes en gassen. Het grootste deel van de luchtverontreiniging is het gevolg van menselijke activiteiten.

De in het GGD rapport geanalyseerde stoffen zijn stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof deeltjes (PM10 en PM2,5). Het effect op de gezondheid door deze stoffen is het best bekend (bron: GGD rapport).

Grenswaarden.

Voor de blootstelling aan NO₂ en PM10¹ en PM2,5 fijnstof kunnen meerdere grenswaarden gehanteerd worden. De EU en de WHO hebben grens- en advieswaarden gedefinieerd. De WHO hanteert strengere richtlijnen² die in 2021 aangescherpt zijn.

Meetwaarde	EU grenswaarde	EU grenswaarde behaald in Brabant?	WHO advieswaarde	WHO grenswaarde behaald in Brabant?
Jaargemiddelde stikstofdioxide NO ₂ (µm/m ³)	40	Ja	10	Nee
Jaargemiddelde fijnstof PM10 (µm/m ³)	40	Ja	15	Nee
Jaargemiddelde fijnstof PM2,5 (µm/m ³)	25	Ja	5	Nee

In Brabant wordt voldaan aan de jaargemiddelde grenswaarden voor fijnstof en stikstofdioxide. Er wordt in geen enkele gemeente en op geen enkele woonlocatie in Brabant voldaan aan de WHO advieswaarden.

¹ PM = Particle Matter

² [Nieuwe WHO-richtlijnen voor luchtkwaliteit liegen er niet om - Nieuws - Universiteit Utrecht \(uu.nl\)](https://www.uu.nl/nieuws/2021/05/11/nieuwe-who-richtlijnen-voor-luchtkwaliteit-liegen-er-niet-om)

Wat is NO₂?

Stikstofdioxide (NO₂) is gasvormig en ontstaat bij verbrandingsprocessen waarbij de stikstof uit de lucht oxideert. NO₂ kan gemakkelijk ingeademd worden en heeft een negatief effect op de gezondheid.

Stikstof kan tevens neerslaan in het milieu. Dat levert natuurschade op maar zal in het kader van het SLA niet verder bekeken worden³.

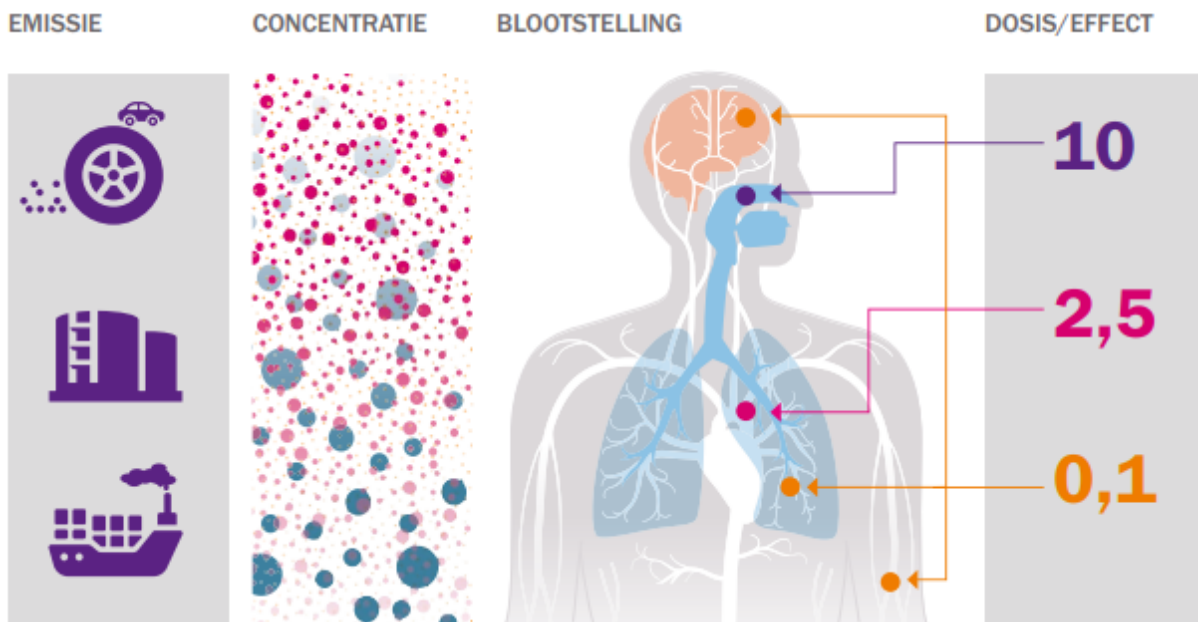
De aanwezigheid van NO₂ in de lucht heeft o.a. een gezondheidseffect op astma bij kinderen, hart- en vaatziekten en de longcapaciteit bij kinderen.

Opmerking: Ammoniak (NH₃) bevat ook stikstof. Ammoniak ontstaat veelal ten gevolge van het houden van vee en ontstaat bij de natuurlijke afbraak van ureum (een bestanddeel in urine) door enzymen. Ammoniak speelt bij de huidige concentraties geen rol van betekenis in het optreden van directe gezondheidseffecten. Ammoniak speelt wel een rol in de vorming van secundaire fijnstof. Zie verderop voor meer uitleg over secundaire fijnstof.

Wat is fijnstof PM10?

PM 10 zijn alle deeltjes in de lucht kleiner van 10 µm (1 µm = 10⁻⁶ m, oftewel 1.000.000 µm of micrometer is 1 meter). Deze fijnstof deeltjes ontstaat gedeeltelijk door menselijke activiteiten, zoals verbrandingsprocessen in het verkeer en de industrie, overslaan van bulkgoederen, houtkachels in woningen en sigarettenrook. Natuurlijke fijnstof ontstaat o.a. door opwaaiend zand en zeezout.

In onderstaande figuur is weergegeven wat de reikwijdte van fijnstof deeltjes is in het menselijke lichaam (bron: TNO rapport).

Wat is fijnstof PM 2,5?

PM 2,5 zijn alle deeltjes in de lucht kleiner van 2,5 µm. Dit getal is dus altijd kleiner dan PM 10 (omdat PM 10 ook alle PM 2,5 bevat). Zoals in bovenstaande afbeelding weergegeven kunnen

³ Het SLA is gericht op volksgezondheid en niet op natuur.

kleinere deeltjes verder in het lichaam binnendringen. De kleinste deeltjes kunnen in de bloedbaan terechtkomen.

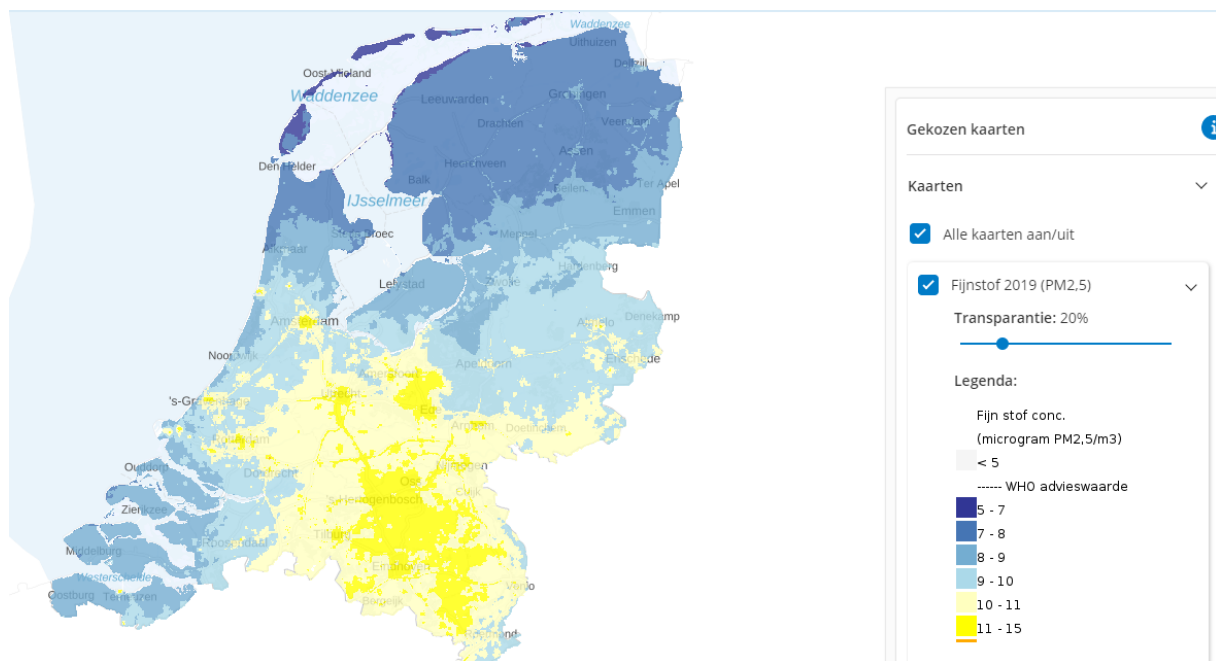
PM 2,5 is vooral afkomstig van verbrandingsprocessen. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen primair en secundair fijnstof. Het primaire fijnstof rechtstreeks in de lucht terecht. Secundair fijnstof ontstaat door chemische processen in de lucht. Moleculen gaan een reactie met elkaar aan en vormen zo secundair fijnstof. Ultrafijn stofdeeltjes zijn kleiner dan 0,1 µm. Deze komen o.a. vrij bij verbranding (o.a. houtstook, afval, auto's en vliegtuigen). Tevens kunnen deze ontstaan als secundaire fijnstof.

PM 2,5 heeft een gezondheidseffect op een laag geboortegewicht, ziekenhuisopname voor astma, hart- en vaatziekten en longkanker.

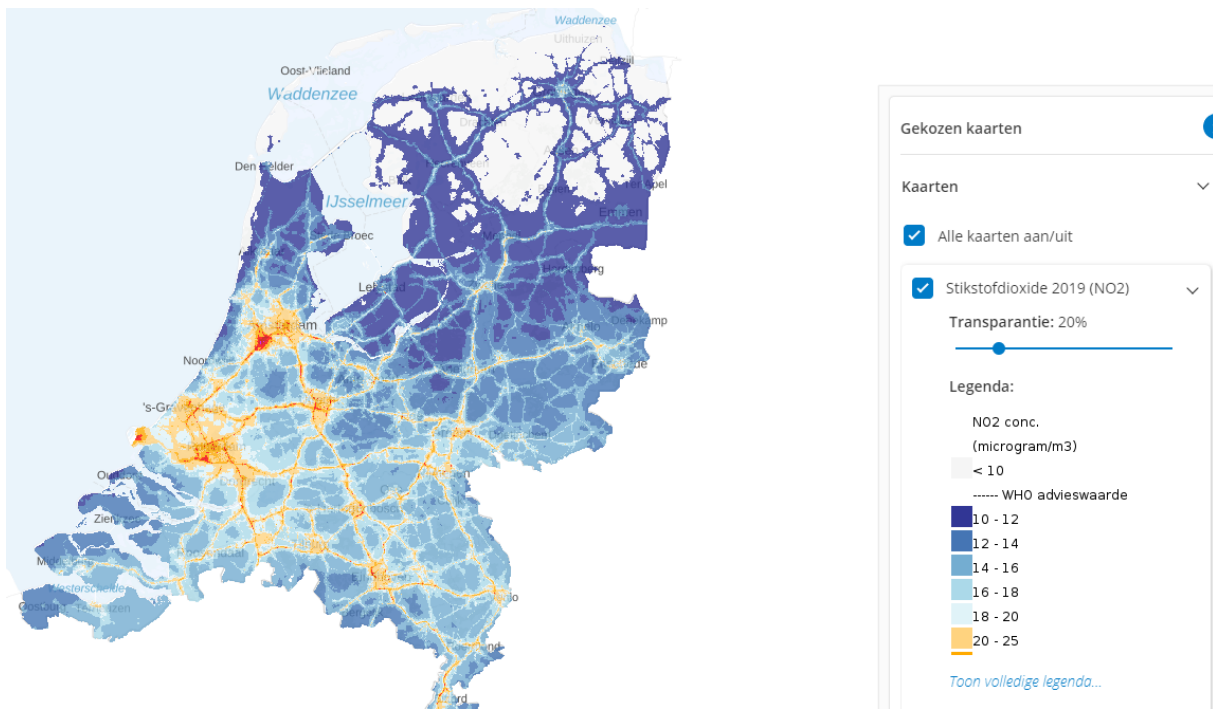
1.6 Hoe is de luchtkwaliteit in Brabant in vergelijking met de luchtkwaliteit elders in Nederland?

De luchtkwaliteit in Brabant is slechter dan de luchtkwaliteit in andere delen van Nederland. Dit is door middel van de atlas leefomgeving in te zien. In Brabant is meer fijnstof en NO₂ in de lucht aanwezig. Vooral in de noordelijke provincies is er minder luchtverontreiniging.

Onderstaande afbeelding toont de fijnstof PM2,5 in de lucht van 2019 (bron: atlas leefomgeving).

Onderstaande afbeelding toont de stikstofdioxide 2019 (bron RIVM atlas leefomgeving).

De stikstofdioxide uitstoot is geconcentreerd in het westen en zuiden, vooral aan de snelwegen.

1.7 De gezondheidseffecten in Noordoost-Brabant.

In onderstaande tabel is weergegeven wat de gezondheidseffecten zijn ten gevolge van de luchtverontreiniging in de GGD regio Noordoost-Brabant (bron GGD rapport). De Gemeente Land van Cuijk is gelegen in deze regio. In de regio Noordoost-Brabant wonen circa 663.000 inwoners. Ongeveer 13,7% hiervan is woonachtig in de Gemeente Land van Cuijk.

Gezondheidseffect (leeftijdscategorie in jaren)	Indicator	Absoluut aantal toe te schrijven aan indicator	Aandeel totale ziektelast van desbetreffend gezondheidseffect (%)
Aandoeningen			
Laag geboortegewicht (0-1)	PM2,5	31	8,5
Incidentie astma kinderen (0-18)	NO ₂	226	19,6
Incidentie hartvaatziekten (totaal) (40+)	PM2,5	1.734	9,4
	NO ₂	4.123	22,2
Longkanker (50+)	PM2,5	71	15,6
Ziekenhuisopnames astma (alle leeftijden)	PM2,5	7	2,6
	NO ₂	7	2,5
Ziekenhuisopnames COPD (alle leeftijden)	PM2,5	35	2,8
Ziekenhuisopnames ischemische hartziekten (40+)	NO ₂	53	2,1
Afname in functie			
Daling longcapaciteit kinderen (FEV1) in % (0-18)	PM2,5	1,8	n.v.t.
	NO ₂	1,3	n.v.t.
Vroegtijdige sterfte			
Vroegtijdige sterfte in dagen	PM10 + NO ₂	360	n.v.t.
Meeroken			
Aantal meegerookte sigaretten per dag	PM2,5 + NO ₂	4,9	n.v.t.

COPD = Chronic Obstructive Pulmonary Disease, FEV = Forced Expiratory Volume

Toelichting op de tabel: De absoluut toe te schrijven indicator wil zeggen dat dit aantal toe te schrijven is aan de luchtverontreiniging in de regio Noordoost-Brabant. Voorbeeld: 226 kinderen in Noordoost-Brabant hebben astma ten gevolge van luchtverontreiniging. Dit vormt 19,6% van het totale aantal kinderen met astma (het totaal is dus $226 / 0,196 = 1153$ kinderen).

De uitschieters (meer dan 15% effect) zijn omcirkeld.

Tevens is de vroegtijdige sterfte ten gevolge van luchtverontreiniging van alle inwoners in Noordoost-Brabant weergegeven. Voor onze regio is dat 360 dagen. Dat is vergelijkbaar met de regio's Midden-Brabant en Zuidoost-Brabant. West-Brabant heeft een iets betere score met 347 dagen.

1.8 Hoe is het gesteld met de luchtkwaliteit in het Land van Cuijk?

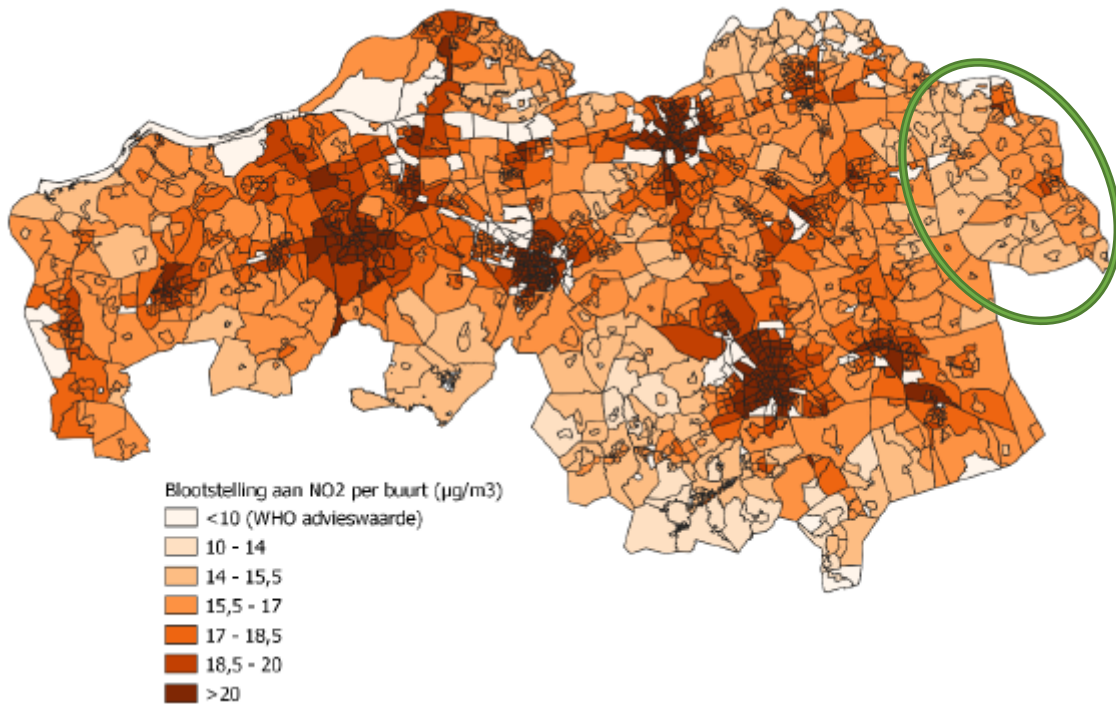
De GGD Brabant heeft in mei 2022 voor het eerst gepubliceerd over de luchtkwaliteit in relatie tot de gezondheid in Noord-Brabant. Er is gebruik gemaakt van data uit 2019 omdat dit het laatste volledige jaar zonder Corona maatregelen effect was (o.a. lockdown, waardoor er minder verkeersbewegingen waren).

De GGD heeft in haar onderzoek gekeken naar:

- De blootstelling van inwoners van Noord-Brabant aan fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂)
- Hoe groot is de emissie van deze stoffen door diverse bronnen in Noord-Brabant?

De data is grotendeels per buurt beschikbaar.

Binnen Brabant is per (voormalige) gemeente de uitstoot van NO₂, PM 10 en PM 2,5 bepaald. In onderstaande afbeelding (bron: GGD rapport) is dit weergegeven.

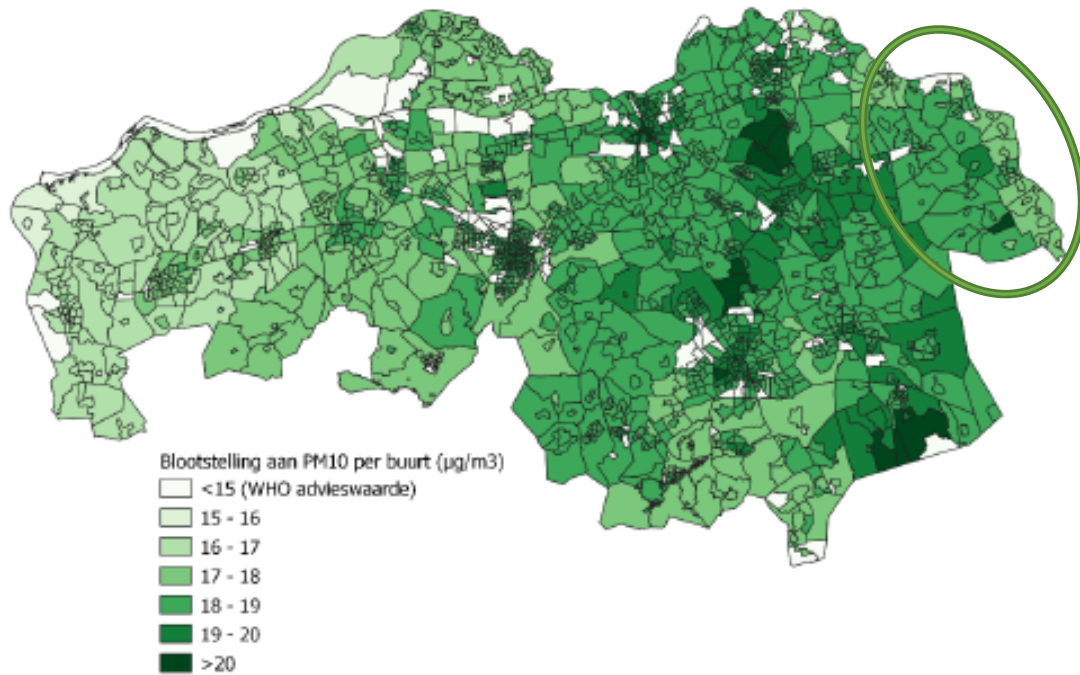

Afbeelding: Jaargemiddelde NO₂ in 2019.

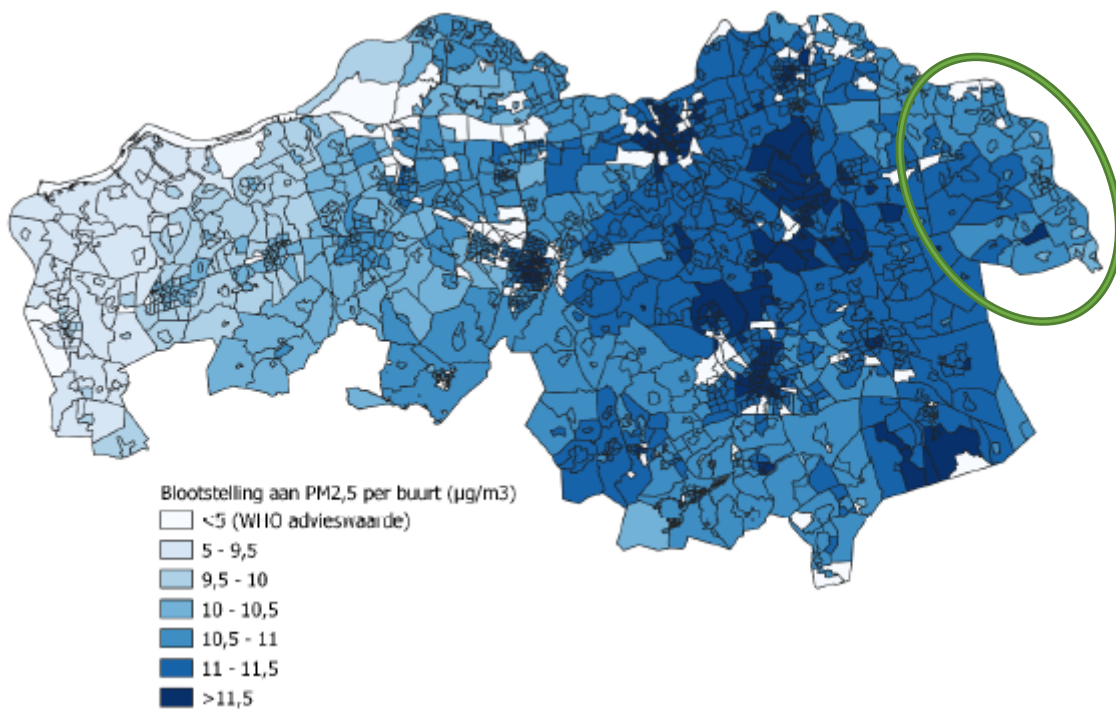
De groene omcirkeling is de gemeente Land van Cuijk. De oostkant van de Gemeente Land van Cuijk heeft een hogere blootstelling aan NO₂. Daar zijn o.a. de A73, A77, Boxmeer en Cuijk gelegen.

Stikstofdioxide komt in de stedelijke gebieden (Den Bosch, Eindhoven, Breda en Tilburg) meer voor. Dit is het gevolg van meer wegverkeer in de steden.

Onderstaande afbeelding toont de fijnstof PM10 in Brabant.

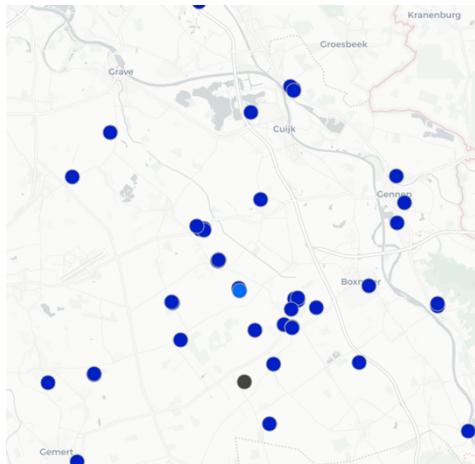
Onderstaande afbeelding toont de fijnstof PM 2,5 in Brabant.

Afbeelding: De jaargemiddelde fijnstof gemeten in PM 2,5 in 2019.

In het Land van Cuijk is de fijnstof PM10 en PM2,5 lager dan in de grote steden maar fors hoger dan in West-Brabant.

In onze gemeente zijn ook meerdere (burger)meetpunten aanwezig. De gegevens zijn te vinden op de samenmeten website⁴ van het RIVM. De meetpunten zijn weergegeven in onderstaande kaart. Deze meetpunten meten fijnstof PM2,5 en PM10.

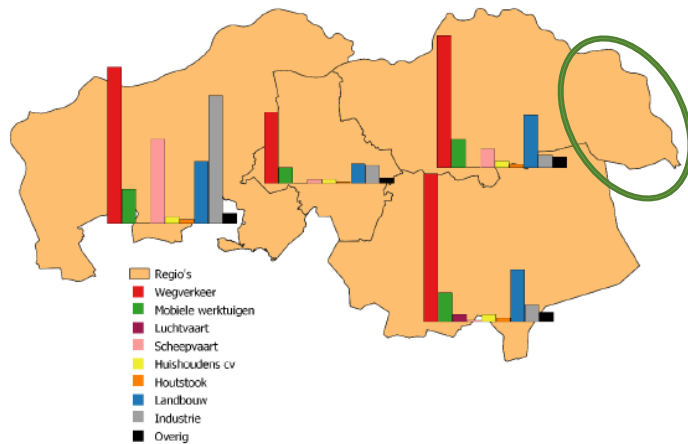
⁴ <https://samenmeten.rivm.nl/dataportaal/>

1.9 Wat zijn de belangrijkste sectorale bronnen van luchtvervuiling in onze regio?

In het onderzoek van de GGD is Brabant onderverdeeld in 4 regio's. De GGD heeft per regio de invloed op de luchtkwaliteit per sector in kaart gebracht.

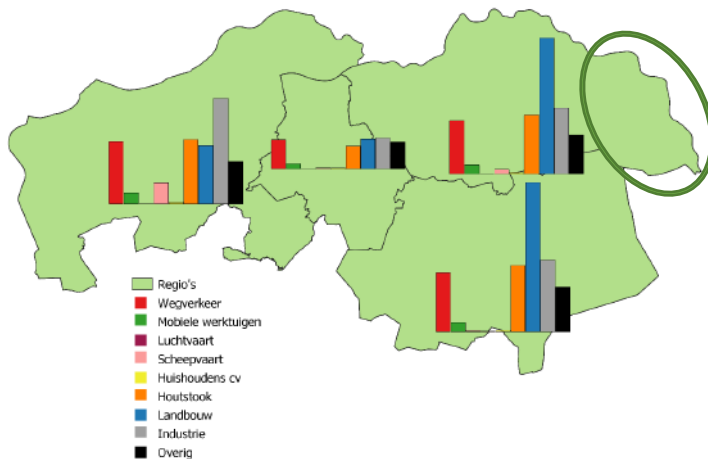
Stikstofdioxide (NO₂).

Het wegverkeer is de belangrijkste bron van uitstoot van NO₂, gevolgd door de landbouw. In onderstaande afbeelding is dit weergegeven (bron: GGD rapport). Er is een onderverdeling gemaakt naar 4 regio's. De groene omcirkeling is de locatie van de Gemeente Land van Cuijk. De grootste staaf in de afbeelding staat gelijk aan 4 miljoen kg NO₂ /jaar.

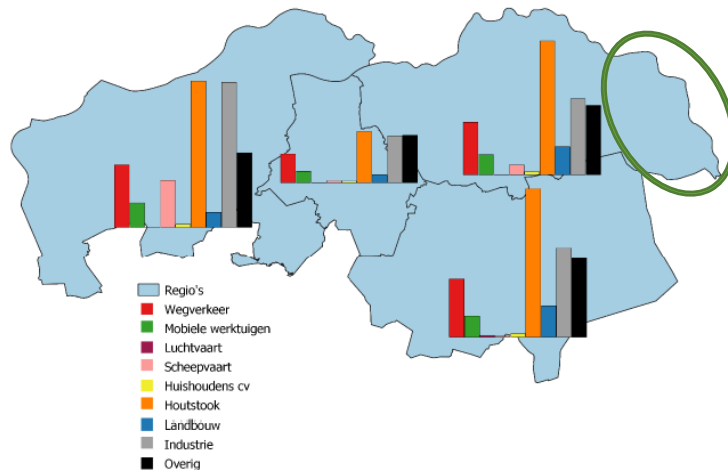
Fijnstof PM10

De landbouw is de grootste bijdrager aan de uitstoot van PM10 fijnstof, gevolgd door de industrie en houtstook. Dit is in onderstaande afbeelding weergegeven (bron: GGD rapport). De grootste staaf in de afbeelding staat gelijk aan 500.000 kg PM10 fijnstof /jaar.

Fijnstof PM2,5

Houtstook in woningen is de grootste bijdrager aan de uitstoot van PM2,5 fijnstof. Dit is in onderstaande afbeelding weergegeven (bron: GGD rapport). De grootste staaf in de afbeelding staat gelijk aan 200.000 kg fijnstof PM2,5 /jaar.

1.10 Wat vinden onze inwoners, stakeholders en raadsleden over de luchtkwaliteit en maatregelen?

Om het uitvoeringsprogramma op te kunnen stellen is breed input opgehaald. Dit is op de volgende wijze uitgevoerd:

- Een digitale inwonerspöll;
- Een stakeholder bijeenkomst;
- Een beeldvormende bijeenkomst met de gemeenteraad.

Digitale inwonerspöll.

We hebben aan inwoners input gevraagd over een aantal onderwerpen die gerelateerd zijn aan luchtkwaliteit. Met de poll is gepeild wat de mening was over:

- Zorgen over de luchtkwaliteit en de sectoren die hierbij van invloed zijn
- Houtstook en de rol van de gemeente
- Elektrische laadpunten en de rol van de gemeente
- Extra meten van de luchtkwaliteit en de locaties voor extra meetpunten

De belangrijkste uitkomsten zijn:

- 1234 inwoners hebben de poll ingevuld, dit is ca. 1,4% van onze inwoners
- 62% van de respondenten maakt zich regelmatig tot vaak zorgen over de luchtkwaliteit

- De meeste overlast die ervaren wordt komt van houtstook (52% van de respondenten), veehouderij (45% van de respondenten) en in mindere mate van (vracht)verkeer (28% van de respondenten).
- Er is veel draagvlak voor meer laadpalen voor elektrische auto's (slechts 14% van de respondenten wil niet meer laadpalen in de gemeente).
- Er is minder draagvlak voor het nemen van maatregelen om houtstook in woningen te beperken (43% is het hiermee eens, 23% is het hiermee oneens).

Enkele belangrijke uitkomsten van de poll zijn weergegeven in bijlage 3.

Stakeholder bijeenkomst.

Op 15 november 2022 heeft er een stakeholder bijeenkomst plaatsgevonden met de belangrijkste stakeholders. Hier is input opgehaald door middel van gesprekken aan de hand van stellingen.

De volgende stakeholders hebben input geleverd:

- GGD Hart voor Brabant
- ZLTO Land van Cuijk
- Industriële kring Land van Cuijk en N-Limburg
- Burgerwetenschappers Sint Anthonis / Land van Cuijk
- Platform Agrifood Tech
- Milieuvereniging Land van Cuijk

De belangrijkste punten die ingebracht zijn in de stakeholder bijeenkomst zijn weergegeven in bijlage 4.

Enkele belangrijke punten:

- Er is veel draagvlak om de luchtkwaliteit gezamenlijk te verbeteren
- De gemeente zou in moeten zetten op innovatie, i.s.m. onderwijs en het lokale bedrijfsleven
- Er is draagvlak voor meer lokaal meten van de luchtkwaliteit

Beeldvormende raadsbijeenkomst.

Op 17 november 2022 zijn de leden van de gemeenteraad bijgepraat over de doelstelling van het schone lucht akkoord. Er is ook input opgehaald door middel van open vragen/stellingen en mentimeter input. Deze is weergegeven in bijlage 6. Enkele belangrijke punten:

- Er is draagvlak voor de doelstelling van het SLA
- Er is draagvlak voor het uitvoeren van maatregelen, zoals bijvoorbeeld:
 - o Bevorderen elektrisch vervoer
 - o Meten bij landbouw en in samenspraak met lokale agrariërs kijken naar verbetering van de luchtkwaliteit
 - o Meten van de luchtkwaliteit op andere plaatsen in de gemeente

2. Hoe gaan we in het Land van Cuijk de luchtkwaliteit verbeteren?

Alle deelnemers aan het schone lucht akkoord hebben zich door deelname verplicht aan het maken van een decentraal uitvoeringsprogramma. In dit uitvoeringsprogramma legt de deelnemende overheid vast, per SLA maatregel, hoe, of, wanneer en op welke wijze invulling gegeven gaat worden aan deze maatregel.

Daarmee hebben we als Gemeente Land van Cuijk ruimte om invulling te geven aan de maatregelen op een eigen tempo met accenten die we lokaal belangrijk vinden. Deelname is echter niet vrijblijvend, er wordt inspanning verwacht en we rapporteren jaarlijks over de voortgang.

In dit hoofdstuk zijn per SLA thema de maatregelen die voor het Land van Cuijk van toepassing zijn beschreven. Maatregelen die alleen voor het Rijk of provincies van toepassing zijn, zijn niet weergegeven. Het eerste uitvoeringsprogramma van de Gemeente Land van Cuijk zal in maart 2023 vastgesteld worden. In de hierop volgende jaren zal dit verder aangescherpt worden. Dit uitvoeringsprogramma kan worden gezien als start. De input van de inwoners en stakeholders zal ook als groeimodel gehanteerd worden.

De maatregelen zijn onder te verdelen in 2 soorten:

- 1) Vaste maatregelen die gedefinieerd zijn binnen het SLA. Alle deelnemende gemeenten geven aan op welke wijze ze invulling geven aan deze maatregelen.
- 2) Aanvullende maatregelen. Deze zijn vrij in te vullen. Gemeenten kunnen zelf aanvullende maatregelen definiëren.

In 2023, na vaststelling van het eerste Land van Cuijk decentrale uitvoeringsprogramma van het Schone Lucht Akkoord, wordt o.a. gewerkt aan de volgende onderstaande onderwerpen, ter aanscherping van het uitvoeringsprogramma vanaf 2024 en daarna. Dit is een dynamisch proces, waarin tussentijds activiteiten en maatregelen kunnen worden ingepast.

1. Samenwerken met kennisinstellingen zoals scholen en universiteiten onderzoeken
2. Cross-sectorale kennis deling zoals landbouw naar industrie en vice versa
3. Subsidiemogelijkheden uitwerken voor filter toepassing op houtstookinstallaties in woningen
4. Uitbreiding van de luchtkwaliteitsmetingen in samenwerking met lokale (burger)initiatieven
5. De samenwerking met stakeholders intensiveren met gezamenlijke projecten / activiteiten als inzet
6. Uitwerken van maatregelen om luchtverontreiniging t.g.v. dieselaggregaten in te perken

2.1 Thema mobiliteit

Mobiliteit heeft in dit geval betrekking op het wegverkeer.

Effect in het Land van Cuijk.

Landelijk was de mobiliteit in 2016 verantwoordelijk voor gemiddeld 32% aan de negatieve gezondheidseffecten van binnenlandse bronnen (bron: Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord 2021-2023). De belangrijkste bijdrage is afkomstig van oudere dieselloertuigen. De Rijksoverheid zet zich landelijk in om op Europees niveau de emissie eisen aan te scherpen.

Mobiliteit is de grootste bijdrager aan de stikstofdioxide uitstoot in onze regio. De mobiliteit heeft ook een bijdrage aan de fijnstof uitstoot.

Als gemeente is er ook een aantal maatregelen die we kunnen nemen om de luchtkwaliteit op het gebied van mobiliteit te verbeteren, bijvoorbeeld het aanbieden van meer elektrische laadpalen in de openbare ruimte.

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Mobiliteit	Gezondheidsdoelen in verkeers- en vervoersplannen	Gemeenten, provincies en Rijk, streven ernaar om vanaf 2021 gezondheidsdoelen (zoals geschreven in artikel 1 uit het Schone Lucht Akkoord) voor schonere lucht op te nemen in alle relevante nieuwe verkeers- en vervoersplannen en bestaande plannen periodiek te herijken. Dit is een continu proces.	Er is momenteel in 2023 een mobiliteitsvisie in ontwikkeling. Gezondheidsdoelen gaan hier onderdeel van zijn. De mogelijke maatregelen zijn divers zoals o.a. het stimuleren van duurzaam vervoer, fietsgebruik, inzet op milieuzones/autoluwe centra, regulering zwaar (vracht)verkeer en de inzet van datagebruik.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024
Mobiliteit	Emissie-eisen aanbestedingen	Gemeenten, provincies en het Rijk nemen vanaf 2021 luchtkwaliteits en gezondheidsdoelen standaard op in aanbestedingen van voertuigen en transportdiensten. De aanbestedingscriteria komen minimaal overeen met de emissie-eisen van de MVI criteria zoals gepubliceerd op de PIANOo website. Partijen maken afspraken over de periodieke aanscherping van de eisen richting 2030. Indien gewenst kunnen gemeenten en provincies kiezen voor een verdergaande ambitie, Bijvoorbeeld voor hoogblootgestelde of nabij kwetsbare bestemmingen gebieden. Ambitie is, om de inzet van (oudere) dieselloertuigen te beëindigen en schone alternatieven te stimuleren.	In de aanbestedingscriteria van voertuigen en transportdiensten zijn luchtkwaliteits- en gezondheidsdoelen, welke minimaal overeenkomen met de emissie-eisen van de MVI criteria, standaard opgenomen. Dit wordt geborgd door samenwerking met de stichting BIZOB.		4. Maatregel is in uitvoering	2022

Mobiliteit	Emissie-eisen in vergunningen	Gemeenten en provincies nemen, waar mogelijk, gezondheidsdoelen, in de vorm van emissie-eisen op in vergunningen voor bedrijven en relevante activiteiten. Ambitie daarbij is om zo snel mogelijk de inzet van oudere dieselloertuigen te beëindigen en schone alternatieven te stimuleren. De mogelijkheden hiervoor worden door partijen in het SLA verkend.	Verkenning voor de aanpak en implementatie wordt opgepakt door gemeenten in de regio Noordoost Brabant.		1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	2024
Mobiliteit	Regionale mobiliteitsprogramma's	Gemeenten en provincies nemen de gezondheidsdoelen uit het SLA akkoord (Artikel 1) mee in de uitwerking, uitvoering en toekomstige herijkingen van alle Regionale Mobiliteitsprogramma's.	In 2023 bespreken we intern met betrokken ambtenaren van mobiliteit hoe we dit gaan implementeren. Het regionale mobiliteitsprogramma wordt in 2023 herzien. Het huidige programma loopt t/m 2023.		1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	2024
Mobiliteit	Effectstudies luchtemissies	Gemeenten, provincies en Rijk brengen de negatieve gezondheidseffecten van luchtemissies in kaart bij effectstudies voor projecten waarvan een mogelijk substantieel effect wordt verwacht. In de themagroep mobiliteit verkent de rijksoverheid, in samenwerking met gemeenten en provincies de mogelijkheden hiervoor.	We zijn nog in afwachting van de resultaten.		1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	Onbekend

2.2 Thema mobiele werktuigen

Effect in het Land van Cuijk.

Mobiele werktuigen zoals bouwmachines, veegwagens, aggregaten en landbouwwerktuigen dragen ondanks het beperkte aantal in Nederland voor ca. 11% bij aan de negatieve gezondheidseffecten van binnenlandse bronnen (bron: Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord 2021-2023). Het landelijke doel is om dit effect met minimaal 75% verminderd te hebben in 2030.

In de GGD regio Brabant-noord is de stikstofdioxide uitstoot door mobiele werktuigen, op wegverkeer en landbouw na, het grootste.

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Mobiele werktuigen	Emissie-eisen in aanbestedingen	Gemeenten en provincies nemen vanaf 2021 emissie-eisen en criteria op die gericht zijn op het terugdringen van luchtvervuilende emissies in de aanbesteding van (bouw)projecten en andere aanbestedingen waaronder mobiele werktuigen. De aanbestedingscriteria komen minimaal overeen met de emissie-eisen van de MVI criteria zoals gepubliceerd op de PIANOo website. Partijen maken nadere afspraken over de periodieke aanscherping van de eisen richting 2030 (Routekaart schoon en 0-emissie bouwmaterieel). Indien gewenst kunnen gemeenten en provincies kiezen voor een verdergaande ambitie, bijvoorbeeld voor hoogblootgestelde of nabij kwetsbare bestemmingen gebieden.	In de regio Noordoost Brabant is gestart met het project Mobiele Werktuigen, waarin dit aspect aan de orde komt. Er is een convenant door de gemeenten in Noordoost Brabant gesloten met Bouwend Nederland om een pilot emissie arme mobiele voertuigen uit te voeren in Noordoost Brabant.		3. Maatregel is bestuurlijk vastgesteld en in voorbereiding uitvoering	2024
Mobiele werktuigen	Emissie-eisen in vergunningen	Gemeenten en provincies streven ernaar om emissie-eisen in omgevingsvergunningen en milieuzones toe te passen ten behoeve van stedelijke en in het bijzonder hoogblootgestelde gebieden voor mobiele werktuigen die worden ingezet onder andere voor de logistiek, evenementen, groenbeheer, infra- en bouwwerken. Partijen verkennen in de themagroep en pilot mobiele werktuigen, in overleg met marktpartijen de mogelijkheden hiervoor.	In afwachting van de implementatie van de nieuwe Omgevingswet.		1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	2024

2.3 Thema industrie.

Voor de industrie wordt door deelnemende overheden in het SLA geregeld ook breder gekeken dan alleen naar fijnstof, ammoniak en NO_x.

In onze regio levert de industrie een beperkte bijdrage aan stikstofdioxide. De bijdrage aan PM10 en PM2,5 fijnstof is groter.

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Industrie	Emissie-eisen in vergunningen	In nieuwe of geactualiseerde vergunningen die vanaf 2021 worden afgegeven staan emissie-eisen die zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BREF-range liggen. Dit uitgangspunt wordt verankerd in lokaal beleid (zoals de nota VTH en/of in de opdrachtverlening aan Omgevingsdiensten).	In 2023 bespreken we intern met betrokken ambtenaren hoe we dit gaan implementeren		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024
Industrie	Aanscherpen vergunningsbeleid	Provincies en gemeenten zetten zich in om scherp te vergunnen, hun vergunningenbestand tijdig te actualiseren en waar nodig toezicht te optimaliseren. Dit dient geborgen worden in lokaal beleid, opdrachtverlening naar omgevingsdiensten en wordt gecontroleerd door middel van actieve monitoring.	Dit is een bestuurlijke ambitie, lopende 2023 gaan we dit vormgeven.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024
Industrie	Versterken toezicht en handhaving	Gemeenten en provincies nemen maatregelen om, waar nodig en mogelijk, het toezicht en handhaving te versterken. Dit wordt geborgd in lokale plannen voor toezicht en handhaving. De themagroep Industrie doen voorstellen hoe daar uitvoering aan kan worden gegeven.	We gaan als gemeente extra onderzoeken door de ODBN uit laten voeren in 2023 naar de toepassing van energiebesparende maatregelen (EBM) conform de informatieplicht.		4. Maatregel is in uitvoering	2023
Industrie	Acties n.a.v. pilot	Provincies en gemeenten zeggen toe de resultaten van de pilot Industrie (zie ook voorverkenning pilot industrie RHDHV 2020), bij positief resultaat, standaard toe te passen in vergunningen voor de industrie.	We gaan lopende 2023 de resultaten uit het rapport van okt-2022 bestuderen en waar mogelijk implementeren		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024

2.4 Thema houtstook.

Houtstook heeft betrekking op houtstook in of nabij woningen. Luchtvervuiling uit woningen levert landelijk 14% van de gezondheidsschade uit binnenlandse bronnen. Houtstook leidt tot fijnstof PM2,5. In onze regio is houtstook de grootste bijdrager aan fijnstof PM2,5 uitstoot.

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Houtstook	Voorlichting houtstook	Gemeenten en provincies zetten actief in op de inzet van voorlichting over houtstook via hun eigen communicatiekanalen op basis van het landelijk ontwikkelde materiaal, onder andere door op hun website en social media aandacht te geven aan de gezondheidsimpact van houtstook. Partijen kunnen hierbij gebruik maken van materiaal wat beschikbaar wordt gesteld door het Rijk	Er vindt voorlichting plaats over houtstook aan de hand van de website en social media.		4. Maatregel is in uitvoering	2022
Houtstook	Communicatie gezondheidseffecten	Partijen besteden in de communicatie aan bewoners en partijen rondom de energietransitie en gasloze wijken aandacht aan de gezondheidseffecten van houtstook.	Dit gaan we in 2023 vormgeven.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2023
Houtstook	Toepassen Toolkit	De Rijksoverheid actualiseert in samenwerking met geïnteresseerde gemeenten de toolkit Overlast van houtstook. Daarbij wordt onderzocht in hoeverre een onderbouwde gezondheidsschade kan worden meegenomen. Bij een positief resultaat kunnen gemeenten deze methode toepassen bij de handhaving bij overlast als gevolg van (onjuiste) toepassing van houtstook.	We maken gebruik van het communicatiepakket van het SLA		4. Maatregel is in uitvoering	2022
Houtstook	Toepassen meetmethode	Bij een succesvol ontwikkelde meetmethode door de Rijksoverheid voor het vaststellen van de lokale gezondheidsimpact van houtstook, kunnen gemeenten deze meetmethode toepassen bij de handhaving van overlast als gevolg van (onjuiste) toepassing van houtstook.	Tot op heden is er nauwelijks sprake van meldingen van overlast. Uit de poll blijkt wel dat er overlast ervaren wordt. We gaan bekijken of er een pilot kan worden gestart met deze meetmethode.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2023
Houtstook	Communicatie stookalert	Deelnemende provincies en gemeenten geven actief via hun eigen kanalen (bijvoorbeeld; website, applicatie, social media, radio/tv, weerberichten) aan als er sprake is van een stookalert.	Dit willen we in 2023 in gaan richten		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2023

Houtstook	Acteren o.b.v. Stookwijzer	Deelnemende gemeenten nemen binnengekomen klachten van de stookwijzer in ontvangst. Indien er sprake is van (herhaalde) overlast op een bepaalde locatie, acteren gemeenten daar waar mogelijk op. Bijvoorbeeld door middel van voorlichting, aanbieden van bemiddeling of handhaven door gebruik te maken van de toolkit Overlast van houtstook.	We bieden buurtbemiddeling aan bij herhaalde klachten op dezelfde locatie.		4. Maatregel is in uitvoering	2022
Houtstook	Acties n.a.v. pilot	Bij positieve uitkomsten van de pilot houtrook verkennen gemeenten de mogelijkheden om elementen hieruit toe te passen.	We zijn in afwachting van de uitkomsten van de Rijksoverheid. In de tussentijd werken we wel een voorstel voor subsidie voor het toepassen van filters op houtstook in woningen uit. Tevens zijn we al aan het communiceren over houtstook.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024

2.5 Thema Binnenvaart en havens.

De binnenvaart draagt gemiddeld 6% bij aan de negatieve gezondheidseffecten van luchtverontreiniging uit binnenlandse bronnen.

Voor locaties rondom vaarwegen, zoals de Maas, kan de bijdrage groter zijn.

In onze regio is de bijdrage van scheepvaart aan de totale uitstoot van stikstofdioxide, fijnstof PM2,5 en PM10 beperkt. In Cuijk is een industriële haven gelegen.

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Binnenvaart en havens	Verplichten gebruik walstroom	Waar walstroomvoorzieningen beschikbaar zijn, verplichten partijen binnen de grenzen van hun wettelijke mogelijkheden de scheepvaart hiervan gebruik te maken en verbieden zij het gebruik van generatoren/aggregaten. Partijen delen actief de ervaringen en best practices bij de toepassing hiervan.	Er zijn nog geen walstroom voorzieningen. In 2023 gaan we de mogelijkheden nader bekijken.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024
Binnenvaart en havens	Stimuleren walstroom	In de SLA pilot Schone Havens wordt onderzoek gedaan naar de beste inzet van gedifferentieerde tarieven/kortingen op het binnenhavengeld ter verduurzaming van de binnenvaart en streven naar uniformering in de systematiek die wordt gebruikt. Resultaten van dit onderzoek wordt gedeeld met SLA deelnemers en geldt als input voor deze maatregel. Partijen streven ernaar om de resultaten van dit onderzoek te ondersteunen en te implementeren waar mogelijk.	Uniformering van de havengelden en korting Schone binnenhavens wordt bekeken binnen Brabant Ports		0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie	Onbekend
Binnenvaart en havens	Aanbestedingscriteria infrastructurele werkzaamheden	Gemeenten, provincies en Rijk spreken af luchtemissies als belangrijk criterium te hanteren bij de aanbesteding van infrastructurele werkzaamheden (baggeren en onderhoud vaarwegen en havenbekkens), zodat aannemers die dergelijke projecten met lagere emissies realiseren een preferente positie kunnen krijgen.	We gaan dit gedurende 2023 verder uitwerken.		0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie	Onbekend
Binnenvaart en havens	Aanbestedingscriteria diensten en pleziervaart	Gemeenten, provincies spreken af luchtemissies als belangrijk criterium te hanteren bij de aanbesteding van veerdiensten en vergunningen voor watertaxi's en nemen waar mogelijk eisen op voor pleziervaart in gebieden met hoge blootstelling	We gaan dit gedurende 2023 verder uitwerken.		0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie	Onbekend
Binnenvaart en havens	Routekaart zero emissie binnenhaven	Gemeenten en provincies met binnenhavens stellen plannen op met het streven naar een duurzame binnenhaven. Daarin wordt onder meer toegewerkt naar een zero-emissie binnenhaven in 2035. Partijen werken daarin onder meer aan	We gaan dit gedurende 2023 verder uitwerken.		0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie	Onbekend

		walstroomvoorzieningen bij ligplaatsen voor binnenvaart, personenvervoer over water, waar mogelijk pleziervaart en naar zero emissie mobiele werktuigen.				
--	--	--	--	--	--	--

2.5 Thema Landbouw.

De Gemeente Land van Cuijk heeft een grote landbouwsector. Landbouw is na het wegverkeer de grootste uitstoter van stikstofdioxide. Voor fijnstof PM10 is de landbouw de grootste uitstotende sector. De invloed van de landbouw sector op kleinere fijnstof deeltjes (PM2,5) is beperkt.

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Landbouw	Warme sanering varkenshouderijen	Gemeenten borgen de uitvoering van het hoofdlijnenakkoord Warme Sanering Varkenshouderijen o.a. door middel van wijzigingen van bestemmingsplannen.	De gemeente Land van Cuijk borgt de uitvoering van het hoofdlijnenakkoord Warme Sanering Varkenshouderijen o.a. door middel van de wijziging van bestemmingsplannen en de beoordeling van Ruimte voor Ruimte plannen. De procedures hieromtrent zitten in een afrondende fase.		3. Maatregel is bestuurlijk vastgesteld en in voorbereiding uitvoering	2023
Landbouw	Integrale brongerichte reductie	Gemeenten en provincies ondersteunen de realisatie van afspraken welke het Rijk sluit met verschillende landbouwsectoren over integrale brongerichte reductie van emissies tbv beleid (aansluitend bij hotspotbenadering/ gebiedsaanpak van de commissies). Een nadere uitwerking van acties voor decentrale overheden moet nog nadere uitwerking krijgen, afhankelijk van de afgesproken sectormaatregelen.	Wij ondersteunen samen met de gemeenten van regio Noordoost Brabant de afspraken van het rijk, zodra deze gemaakt zijn. Op basis van de sectormaatregelen zal beoordeeld worden hoe de gemeente binnen haar bevoegdheden kan bijdragen.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024
Landbouw	Sector afspraken reductie fijnstof	De sector wil met een eigen plan komen voor reductie van fijn stof. Dat plan wordt (medio 2021) getoetst. Wanneer met dit plan de doelstelling niet gehaald kan worden, treden op basis van regelgeving emissie eisen in werking. Gemeenten en provincies ondersteunen de realisatie van deze afspraken en passen de afspraken toe binnen hun eigen bevoegdheden.	Dit is een afspraak die op landelijk niveau met de landbouwsector is gemaakt. De gemeente heeft geen invloed op het naleven van deze afspraak, dus ook niet op de tijdslijn. We benaderen de plannen van de sector constructief, waarbij beoordeling plaats vindt op basis van het tot stand komen van een gezondere leefomgeving.		1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	Onbekend
Landbouw	Informereren toezichthouders	Gemeenten en provincies maken regionaal en lokaal mogelijk dat toezichthouders/handhavers de kennis m.b.t. effectiviteit van eisen aan emissiearme stallen tot zich kunnen nemen. Gemeenten en provincies maken daartoe afspraken met	De omgevingsdienst ODBN zet actief in op de interne scholing van agrarische toezichthouders. In de koersnotitie 'Landbouw op dreef' wordt de regionale aanpak bevestigd.		4. Maatregel is in uitvoering	2022

		toezichhouders/handhavers over deelname aan en/ of organiseren (expert)bijeenkomsten of e-learnings over de effectiviteit van eisen aan emissiearme stallen. Gemeenten en provincies nemen waar mogelijk, regionaal en lokaal maatregelen om handhaving te versterken.				
Landbouw	Uitvoeren CHW-experiment	Gemeenten en provincies die gebruik maken van het CHW-experiment (21e tranche artikel 7ae en 7af) geven hier uitvoering aan en borgen dit via hun eigen bevoegdheden.	De gemeente Land van Cuijk onderzoekt of de aanpak middels de Crisis en herstelwet haalbaar en wenselijk is.	Toelichting: De crisis- en herstelwet (21e tranche, artikel 7ae en 7af) biedt gemeenten en provincies de mogelijkheid te experimenteren met innovatieve stalsystemen met als doelde emissie in de praktijk zo snel mogelijk te beperken. De CHW biedt eigenlijk verkorte procedures om experimenten in het kader van het SLA sneller mogelijk te maken.	1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	Onbekend
Landbouw	Vernieuwing emissie-eisen	Gemeenten en provincies passen de toekomstige wijziging van rijksregels over generieke emissie-eisen voor biologisch gehouden dieren op een juiste manier toe bij vergunningverlening en toezicht en handhaving.	Rijksregels worden gevolgd en toekomstige wijzigingen worden overgenomen.	Het gaat om experimenteellocaties, voor vergunning is CHW nodig (deze is nog niet in werking getreden)	1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	Onbekend
Landbouw	Inzet meetsensoren	Gemeenten en provincies zoeken actief naar locaties die geschikt zijn voor het inzetten van meetsensoren voor het meten van emissies op de locatie van de veehouderij en ondersteunt de verankering van inzet van meetsensoren in wet- en regelgeving i.s.m. de Rijksoverheid.	Binnen de regio Noordoost Brabant is er een aantal pilots die voorzien in het meten van emissies en verspreiding naar de omgeving, hiervoor is door het RIVM een mobiel ankerstation beschikbaar gesteld.		4. Maatregel is in uitvoering	2022

2.5 Thema citizen science en participatie

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Citizen science en participatie	Citizen science	Rijk, gemeenten en provincies informeren inwoners en bedrijven actief over luchtkwaliteit en gezondheidseffecten, de maatregelen die zij nemen om gezondheidswinst te realiseren en de mogelijkheden voor <i>citizens science</i> .	Er is een groep burgerwetenschappers actief in onze gemeente. Deze worden financieel ondersteund door de gemeente, sowieso t/m 2024.		4. Maatregel is in uitvoering	2022

2.6 Thema algemene bepalingen SLA

SLA Thema	Naam maatregel	Beschrijving van de maatregel	Algemene beschrijving (Verplicht)	Specificatie gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)	Huidige fase (Verplicht)	Verwachte jaartal invoering (Verplicht)
Algemeen bepalingen SLA	Uitvoering SLA	Partijen stemmen de uitvoering van het Schone Lucht Akkoord, waaronder de pilots, nauw af met, en brengen deze waar mogelijk en wenselijk onder bij bestaande uitvoeringsstructuren, zoals bijvoorbeeld de regionale energiestrategieën, regionale mobiliteitsagenda's en programma Kringlooplandbouw.	De gemeente stemt de uitvoering van het SLA af met overige gemeenten in de regio Noordoost Brabant en de provincie Noord Brabant. Waar mogelijk worden maatregelen en uitvoering regionaal opgepakt.		4. Maatregel is in uitvoering	2023
Algemeen bepalingen SLA	Aanpak hoog blootgestelde locaties	Gebiedsgerichte aanpak hoog blootgestelde locaties: De Rijksoverheid faciliteert de uitwerking van een gebiedsgerichte aanpak voor hoog blootgestelde locaties. De Rijksoverheid faciliteert onder andere het opstellen van een gebiedsanalyse gericht op definiëring van hoog blootgestelde locaties, mogelijke aanpak en wijze waarop samenwerking tussen Rijk en/of provincie en gemeente mogelijk is om gezondheidswinst te bereiken. Partijen nemen naar aanleiding hiervan initiatieven tot aanvullend beleid, binnen hun eigen taken en bevoegdheden en werken indien nodig samen als de inspanningen en de bronnen daarom vragen. *Momenteel is deze input voor decentrale partijen nog niet beschikbaar	We zijn als decentrale partij in afwachting.		1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	Onbekend
Algemeen bepalingen SLA	Aanpak hoog gevoelige groepen	De Rijksoverheid werkt samen met Partijen een aanpak uit om de negatieve gezondheidseffecten bij hooggevoelige groepen te beperken. Deze richt zich onder andere op gevoelige bestemmingenbeleid. Partijen nemen naar aanleiding hiervan initiatieven tot aanvullend beleid, binnen hun eigen taken en bevoegdheden en werken indien nodig samen als de inspanningen en de bronnen daarom vragen.	In afwachting van het opstellen van een aanpak door het rijk wordt inzichtelijk gemaakt in welke mate sprake is van hooggevoelige groepen. Zodra de aanpak bekend is wordt een passende aanpak voor implementatie van aanvullend beleid bepaald.		1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	Onbekend
Algemeen bepalingen SLA	Implementatie SLA	Partijen implementeren de doelen en ambities zoals benoemd in artikel 1 uit het Schone Lucht Akkoord, binnen de eigen taken- en bevoegdheden, zo snel mogelijk in hun omgevingsvisies, -plannen en/of -programma's en voor zover mogelijk in andere beleidsinstrumenten.	In afwachting van de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Vormgeving via de visie en programma's.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	2024

Algemeen bepalingen SLA	Draagvlak SLA	Rijk, gemeenten en provincies betrekken inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven bij de uitwerking van de voor hen relevante maatregelen van het Schone Lucht Akkoord.	Dit is op de volgende manieren aangepakt. 1) Er is een digitale poll gehouden onder de inwoners (1200+ respondenten), 2) er heeft een avond met stakeholders plaatsgevonden (ZLTO, GGD, milieuvereniging etc.) en 3) er heeft een avond met de raadsleden plaatsgevonden.		4. Maatregel is in uitvoering	2022
-------------------------	---------------	--	---	--	-------------------------------	------

2.8 Thema aanvullende maatregelen lijst.

Binnen het SLA is het mogelijk om ook aanvullende maatregelen aan te geven. Deze lijst is niet limitatief.

Voor het Land van Cuijk zijn de volgende aanvullende maatregelen van toepassing waarbij opgemerkt dat dit een dynamisch proces is. Komende jaren zullen de te nemen maatregelen worden gemonitord, geëvalueerd en aangevuld.

Sector	sub-sector	Maatregel	Status
Mobiliteit	Verkeersreductie	Stimuleren beperken Woon-werkverkeer door middel van concrete werkgeversafspraken of stimuleringsmaatregelen	Ambitie binnen de Green Deal
Mobiliteit	Verkeersreductie	Stimuleren deelmobiliteit	Ambitie voor 2024
Mobiliteit	Schoner verkeer	stimuleren fiets, OV en thuiswerken eigen organisatie	Ambitie binnen de eigen organisatie
Mobiliteit	Verkeersreductie	Stimuleren fietsgebruik, fietsinfrastructuur en voorzieningen	
Mobiliteit	Schoner verkeer	Stimuleren en uitbreiden van waterstofvulpunten	Ambitie binnen de Green Deal
Mobiliteit	Schoner verkeer	Stimuleren en uitbreiden van elektrische laadinfrastructuur wegverkeer	Ambitie binnen de Green Deal
Mobiliteit	Reductie fijnstof	Inzet innovatieve oplossingen om fijnstof te reduceren langs drukke verkeersaders worden in kaart gebracht. In samenwerking met Rijkswaterstaat en Provincie/regio bekijken of en hoe toepassing in het Land van Cuijk mogelijk is.	Onderzoek
Industrie	Koppeling met klimaatbeleid	Stimuleren van gebruik restwarmte binnen industrie	Onderzoek is gaande
Mobiele voertuigen	Dieselaggregaten	Dieselaggregaten staan regelmatig wekenlang opgesteld langs woningen of worden gebruikt als waterpomp voor landbouw. Oude dieselmotoren zorgen voor relatief veel roet en fijnstof. We onderzoeken hoe we de emissie kunnen terugdringen door bv. gebruik van roetfilters te verplichten en extreem vervuilende installaties te weren.	Ambitie voor 2024.
Houtstook	Kennis	Aanbieden van stookcursus aan bewoners	Ambitie voor 2023/2024
Houtstook	Verschonon	Subsidies/incentives voor filters aanbieden	
Houtstook	Kennis	Cursus voor gemeenten over bouwregelgeving houtkachels	Bekijken of dit haalbaar is in 2023/24
Houtstook	Voorschriften nieuwbouw	De gemeente onderzoekt of voorschriften tegen houtstook kunnen worden opgenomen bij nieuwbouwprojecten	Onderzoek
Landbouw	Beter benutten	Opzetten van studiegroepen voor veehouders / uitwisseling ervaringen	
Landbouw	Beter benutten	Vergroten bewustwording in de keten voor stalontwerpen en bouwen	
Landbouw/industrie	Geuroverlast	Dit jaar wordt het gemeentelijk geurbeleid geharmoniseerd en geactualiseerd; het tegengaan van geuroverlast maakt hier deel van uit. Vooruitlopend daarop wordt op dit moment in kaart gebracht welke veehouderijen de geurnorm overschrijden met impact op de leefomgeving, conform de recente rechtelijke uitspraak die betrekking heeft op overschrijding van de geurbelasting.	In voorbereiding
participatie	participatie	citizens science project voor bewoners/andere doelgroepen	
Participatie	Kennis	Real-time luchtkwaliteitsmonitoring voorlichting	
Participatie	Participatie	Stimuleren en faciliteren van Citizen Science bij scholen/inwoners/bedrijven	
Overige	Woning	Stimuleren van energiezuiniger maken van woningen	Door middel van de energiecafe's in de dorpen

Participatie	Kennis	Opzetten van communicatieactiviteiten lucht en gezondheid voor bewoners en bedrijven	
Overige	Woning	Toepassen van luchtfilers bij hoogbelaste woningen/instellingen/scholen	Door middel van een (nog te ontwikkelen) subsidieregeling

Referenties.

Rapporten.

GGD West-Brabant, Hart voor Brabant, Brabant-Zuidoost (2022). “Luchtkwaliteit en gezondheid in de provincie Noord-Brabant”.

Rijksoverheid (2020). “Brochure: Toelichting op het schone lucht akkoord”

Schone Lucht Akkoord (2022). “Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord 2021-2023, actualisatie uitvoeringsagenda 2022”.

TNO (2022). “Fijnstof: Norm gehaald, probleem niet opgelost”.

Internet.

Atlas van de leefomgeving: www.atlasleefomgeving.nl

European Environment Agency statistics: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/air-quality-statistics>

Schone Lucht Akkoord: www.schoneluchtakkoord.nl

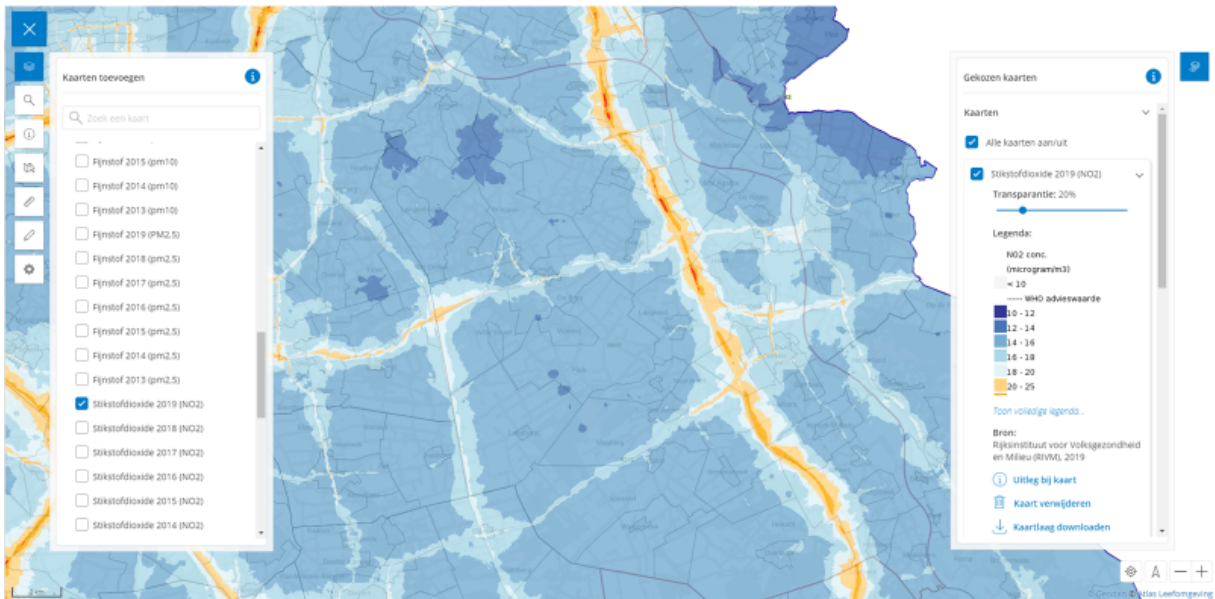
Samen meten burger meetpunten: <https://samenmeten.rivm.nl/dataportaal/>

Bijlagen

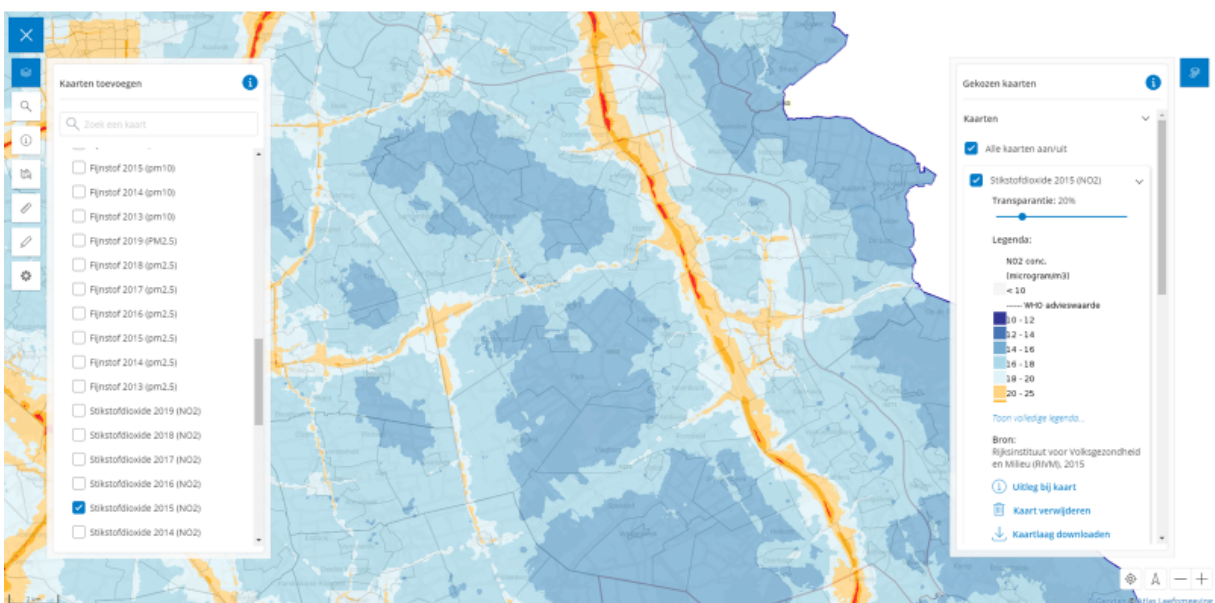
Bijlage 1. Kaarten van de Atlas leefomgeving.

Onderstaande kaarten zijn afkomstig van de online atlas leefomgeving (www.atlasleefomgeving.nl) van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Er is gekozen voor 2 jaren (2019 als meest recente pre-corona jaar en 2015 om de verandering in de afgelopen jaren te laten zien).

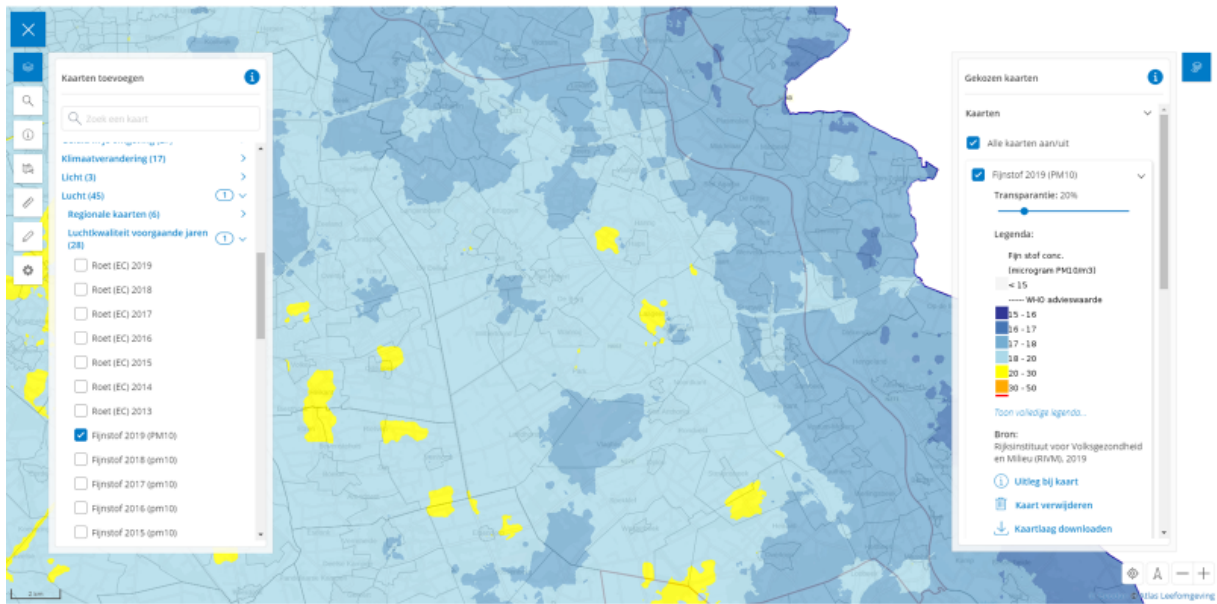
Stikstofdioxide 2019.

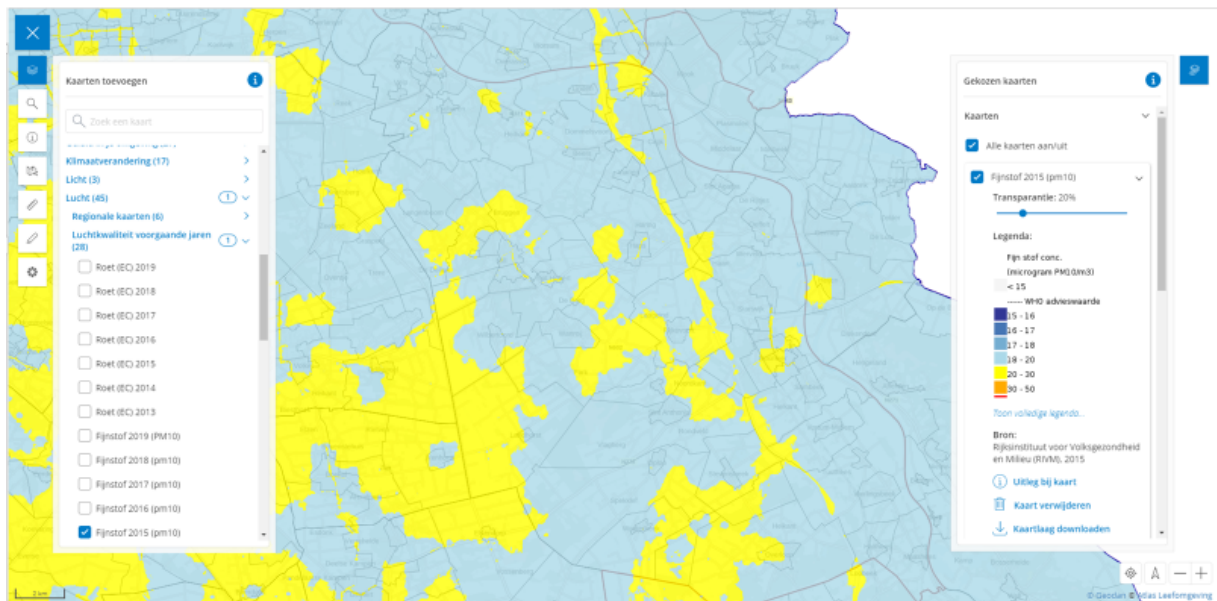
Stikstofdioxide 2015.

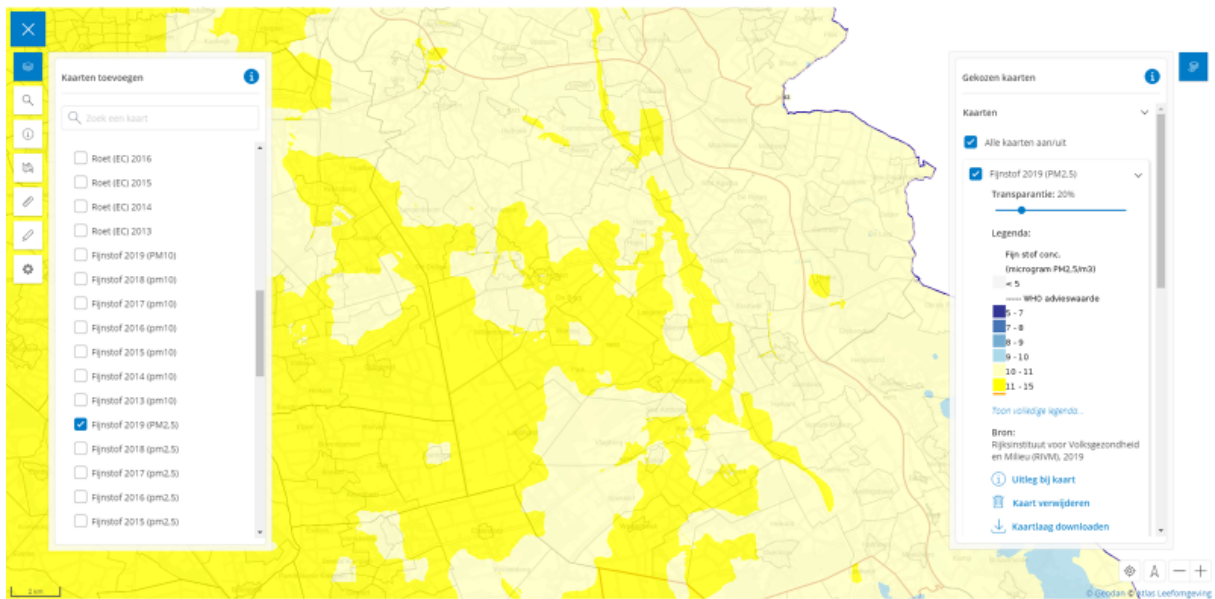
Fijnstof PM10 2019.

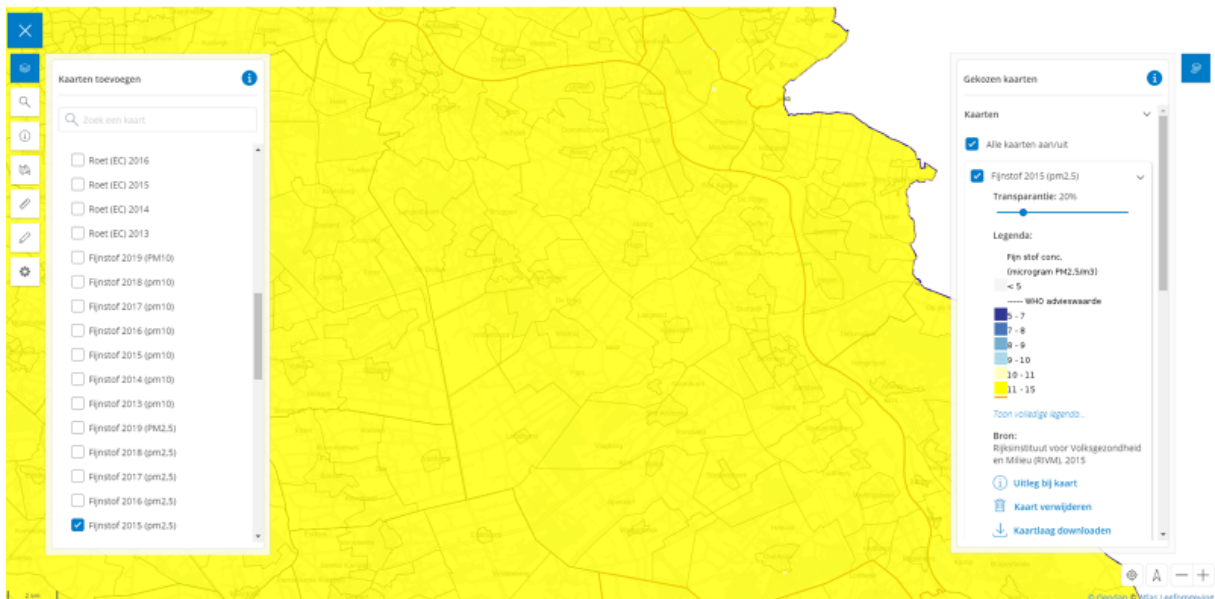
Fijnstof PM10 2015

Fijnstof PM 2,5 2019

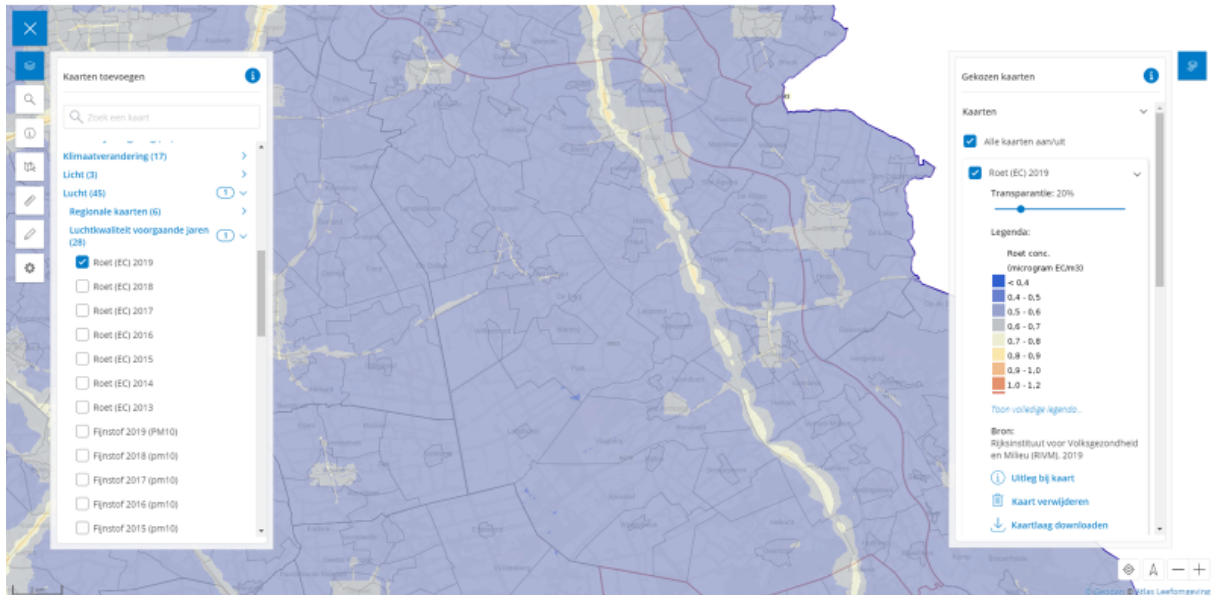

Fijnstof PM 2,5 2015

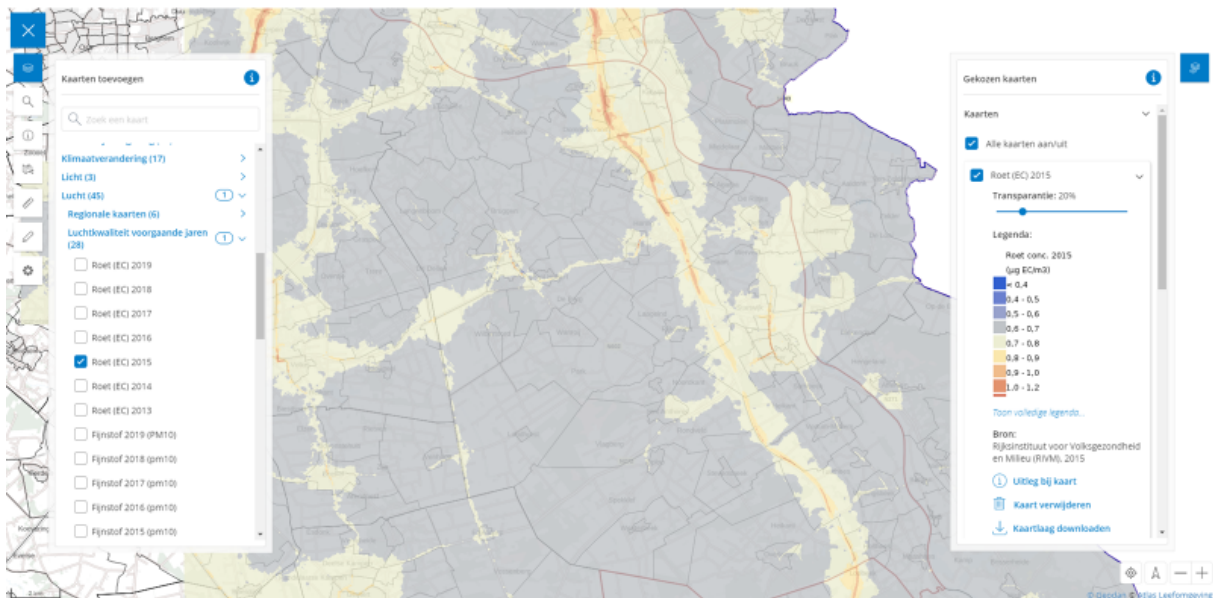

Roet is fijnstof met een diameter kleiner dan 0,3 µm. Roet bestaat uit koolstof en komt vrij bij onvolledige verbranding (bijvoorbeeld houtstook).

Roet 2019.

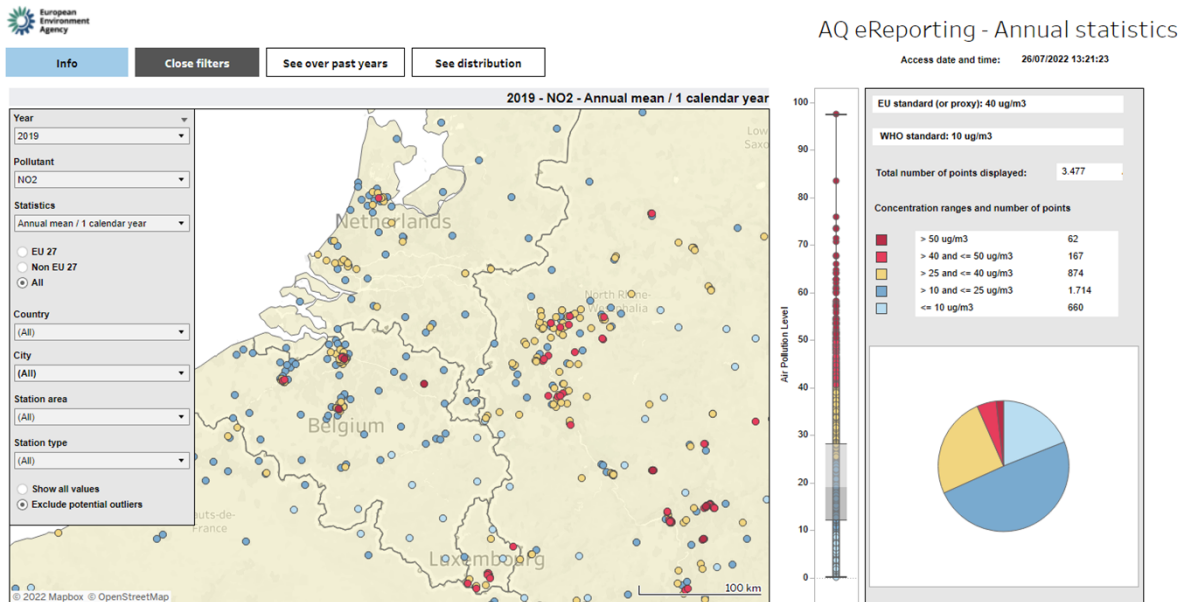
Roet 2015.

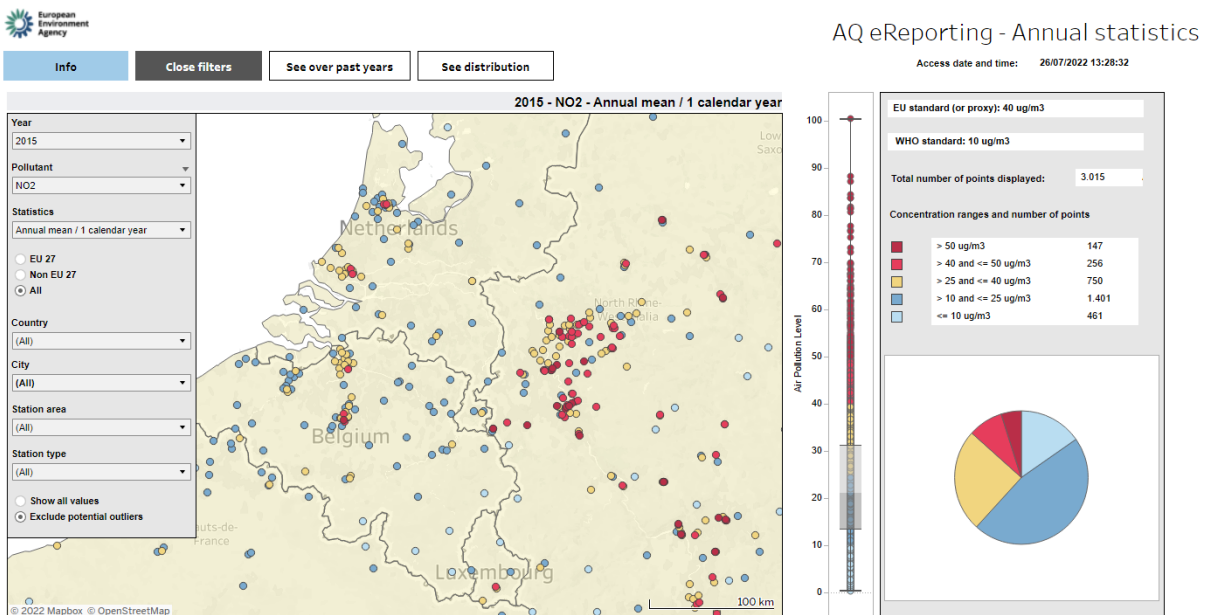
Bijlage 2. Luchtverontreiniging in de ons omringende landen.

Onderstaande afbeeldingen zijn afkomstig van het European Environment Agency. De punten zijn meetstations. Er is gekozen voor 2 jaren (2019 als meest recente pre-corona jaar en 2015 om de verandering in de afgelopen jaren te laten zien).

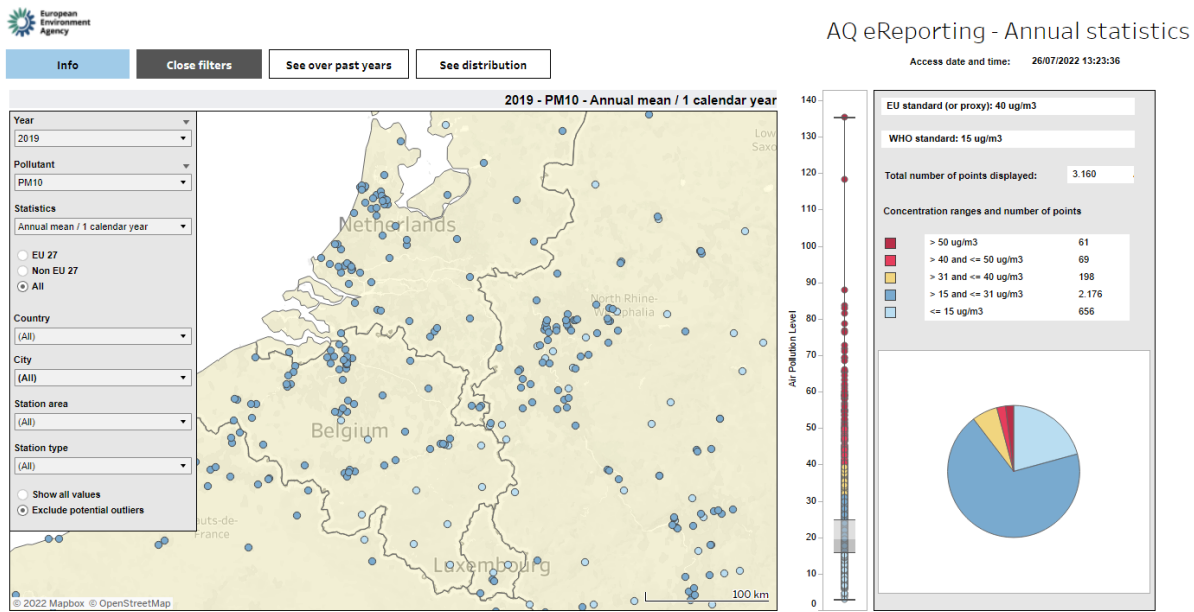
Stikstofdioxide 2019.

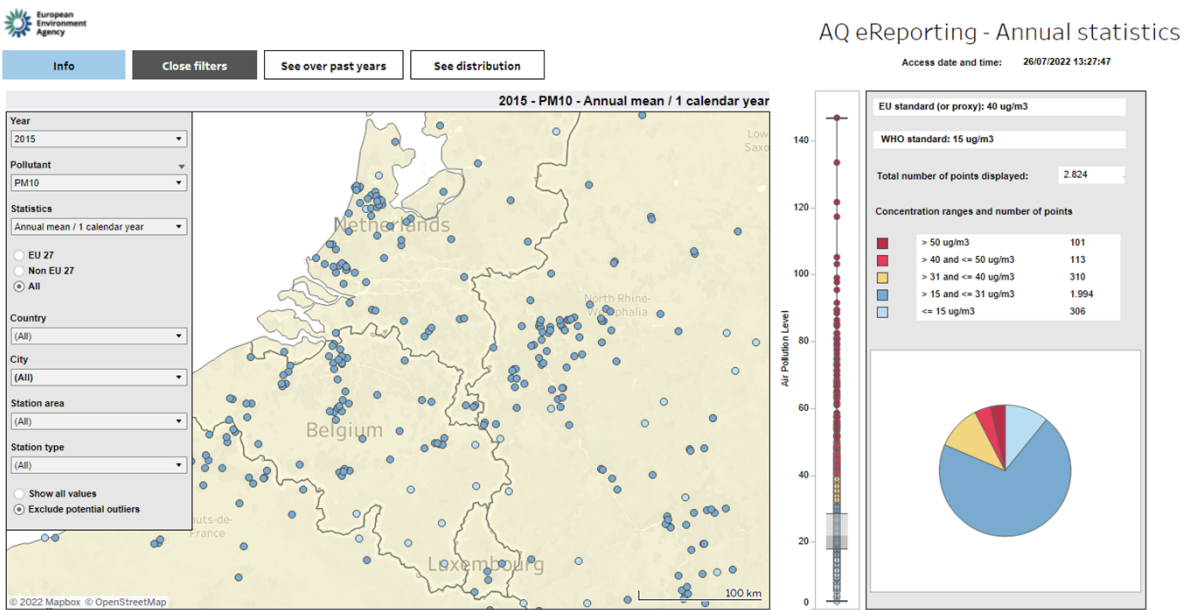
Stikstofdioxide 2015.

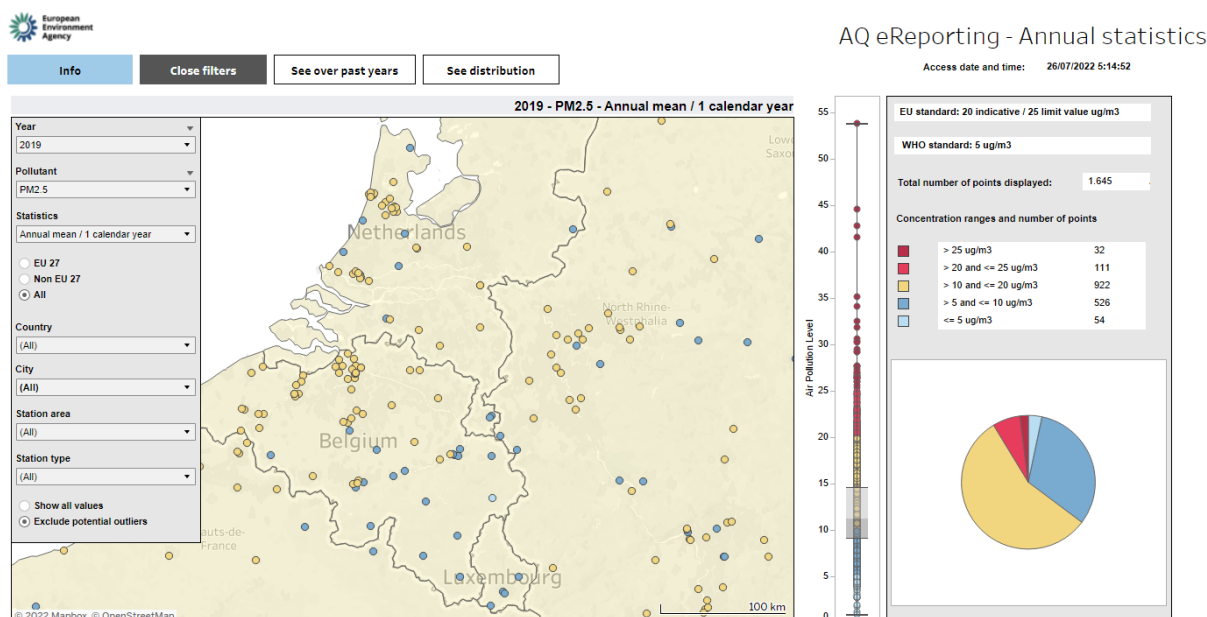
Fijnstof PM10 2019.

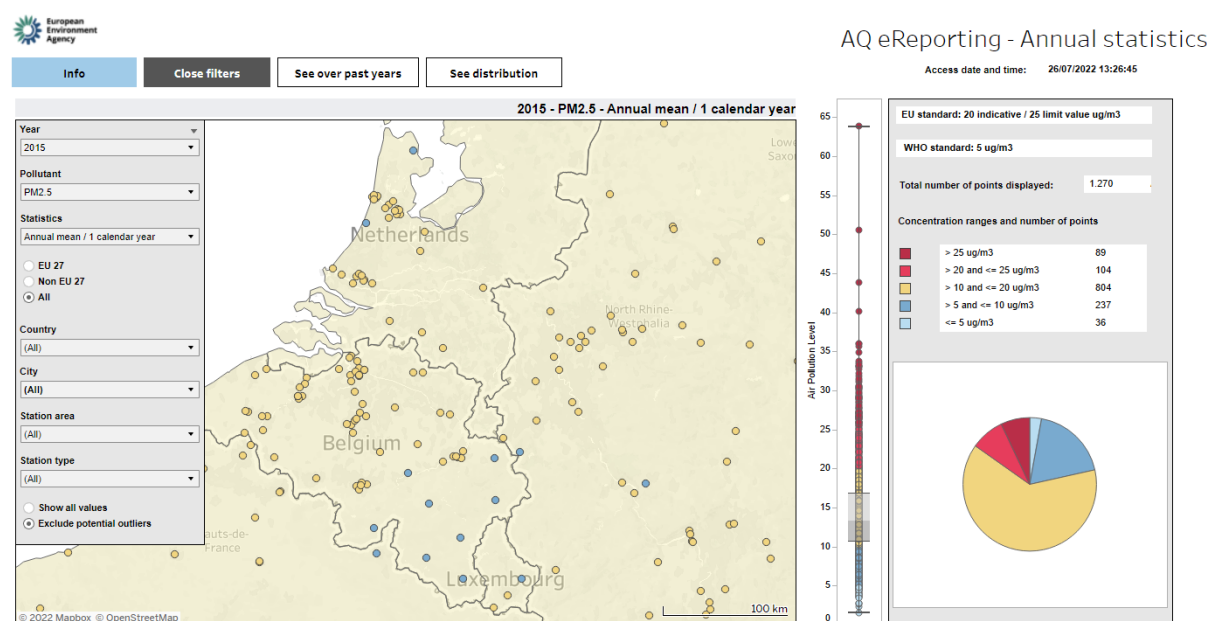
Fijnstof PM10 2015.

Fijnstof PM2,5 2019

Fijnstof PM2,5 2015

Opmerking: De meest voorkomende windrichtingen in Nederland zijn zuidwest en zuid. Luchtverontreiniging uit het buitenland zal voor onze regio dan ook meer uit België komen dan uit Duitsland.

Voorkomen van windrichting per maand

	Noord	Noordoost	Oost	Zuidoost	Zuid	Zuidwest	West	Noordwest
Januari	3	10	9	10	19	31	11	7
Februari	5	10	8	10	17	27	14	8
Maart	8	12	10	9	11	23	17	9
April	13	14	10	9	13	18	12	12
Mai	15	15	10	7	7	19	13	14
Juni	13	11	5	7	8	25	17	15
Juli	9	9	6	5	8	29	19	13
Augustus	9	7	7	9	11	29	17	11
September	7	11	8	11	15	25	13	10
Oktober	4	10	10	13	22	25	10	6
November	4	6	8	14	26	26	10	6
December	4	10	9	9	21	31	12	5

windrichting per maand in %

Het aandeel windrichting per maand op basis van de klimatologische periode 1991-2020.

Bijlage 3. Analyse van de inwonerspöll.

Resultaten inwonerspöll Schone Lucht Akkoord.

Door Frank Ermers, beleidsadviseur duurzaamheid en milieu Gemeente Land van Cuijk.

Het doel van de poll is om inzicht te krijgen in de beleving van de luchtverontreiniging in de Gemeente Land van Cuijk bij inwoners. Er is een beperkt aantal vragen gesteld. De vragen zijn te verdelen in:

- Zorgen over luchtvervuiling en beleving algemeen
 - Maatregelen die betrekking hebben op zaken waar inwoners direct invloed op kunnen hebben, zoals houtstook in woningen en elektrische auto's.
- Tevens is gevraagd of en waar extra gemeten zou moeten worden om het inzicht in de luchtkwaliteit te verbeteren

Bereik.

De digitale poll is 1234x ingevuld; tevens zijn er enkele schriftelijk ingevulde formulieren verstrekt. Er is input uit alle dorpen in het Land van Cuijk gekomen. Met 1.234 respondenten heeft ca 1,4% van de inwoners de poll ingevuld. Omdat dit één van de eerste polls is binnen de Gemeente Land van Cuijk is van tevoren geen minimum bepaald. De uitkomsten kunnen als indicatief beschouwd worden. Omdat de aantallen per (klein) dorp soms beperkt zijn kan er ook weer niet teveel waarde aan de individuele uitkomsten per dorp gehangen worden.

De verdeling van de ingevulde poll per dorp is als volgt (de kleur in de laatste kolom is het percentage van het aantal ingevulde polls t.o.v. het aantal inwoners in het dorp).

Plaats	Ingevuld	Aantal inwoners	% ingevuld
Beers	28	1725	1,6%
Beugen	23	1895	1,2%
Boxmeer	125	12565	1,0%
Cuijk	170	18375	0,9%
Escharen	11	1185	0,9%
Gassel	19	1180	1,6%
Grave	71	8580	0,8%
Groeningen	9	380	2,4%

Haps	33	2860	1,2%
Katwijk	15	415	3,6%
Landhorst	12	695	1,7%
Langenboom	33	2265	1,5%
Ledeacker	22	620	3,5%
Linden	2	270	0,7%
Maashees	25	880	2,8%
Mill	80	6210	1,3%
Oeffelt	22	2370	0,9%
Oploo	20	1895	1,1%
Overloon	31	4090	0,8%
Rijkevoort	45	1670	2,7%
Sambeek	35	1835	1,9%
Sint Agatha	5	510	1,0%
Sint Anthonis	137	4160	3,3%
Sint Hubert	38	1435	2,6%
Smakt-Holthees	6	550	1,1%
Stevensbeek	12	715	1,7%
Velp	4	1535	0,3%
Vianen	14	1265	1,1%
Vierlingsbeek	27	2645	1,0%
Vortum-Mullem	8	710	1,1%
Wanroij	75	2940	2,6%
Westerbeek	14	675	2,1%
Wilbertoord	32	1085	2,9%
(leeg)	22	-	
Land van Cuijk	1225	90185	1,4%

Conclusie: Gemiddeld heeft 1,4% van onze inwoners de poll ingevuld. Met uitzondering van Holthees is er door inwoners van alle dorpen input geleverd in de poll.

De leeftijdsverdeling van de respondenten is als volgt.

Leeftijd categorie	Aantal	% leeftijd ingevulde poll	CBS demografie (leeftijd 20+)
Onbekend	40	3%	0%
jonger dan 25 jaar	23	2%	7%
25 - 35 jaar	126	10%	26%
36 - 45 jaar	202	16%	
46 - 55 jaar	239	20%	38%
56 - 65 jaar	287	23%	
Ouder dan 65 jaar	308	25%	29%
Totaal	1225		100% (72.737 inwoners van 20+)

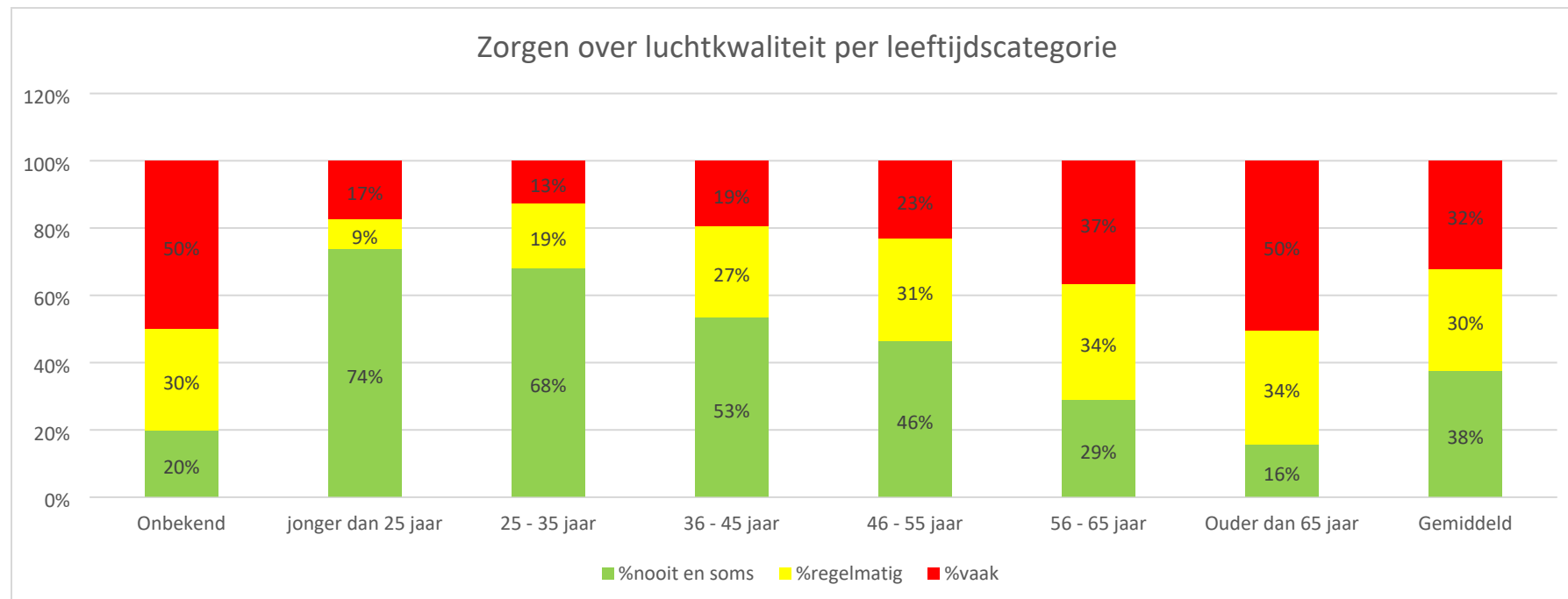
Conclusie: De leeftijden van de respondenten komen redelijk overeen met de demografische verdeling in onze gemeente van volwassenen (hierbij gehanteerd: 20+ leeftijd i.v.m. CBS statistieken). In onze gemeente is 93% van de volwassenen ouder dan 25. De leeftijd van de respondenten is in 95% van de gevallen hoger dan 25. De leeftijd 65+ heeft iets minder dan gemiddeld de poll ingevuld. De leeftijdsgroep 46-65 jaar iets meer dan demografisch gemiddeld.

Het aandeel respondenten is 1,4% van de totale bevolking en ca. 1,7% van de volwassen populatie.

Luchtkwaliteit zorgen.

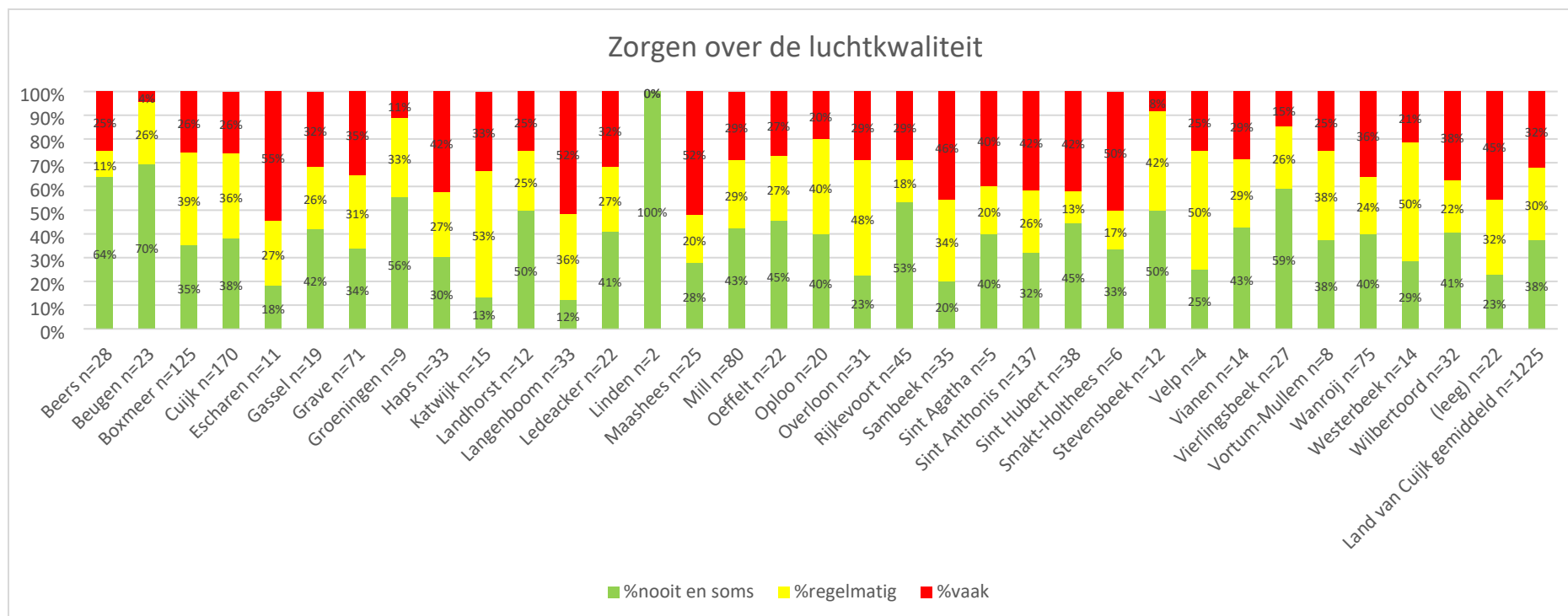
Vraag: "Hoe vaak maakt u zich zorgen over luchtkwaliteit?"

De zorgen over luchtkwaliteit per leeftijdsgroep is als volgt verdeeld.

Conclusie: Oudere mensen maken zich over het algemeen meer zorgen over de luchtkwaliteit.

De verdeling voor deze vraag per dorp is onderstaand weergegeven (met het aantal respondenten per dorp weergegeven).

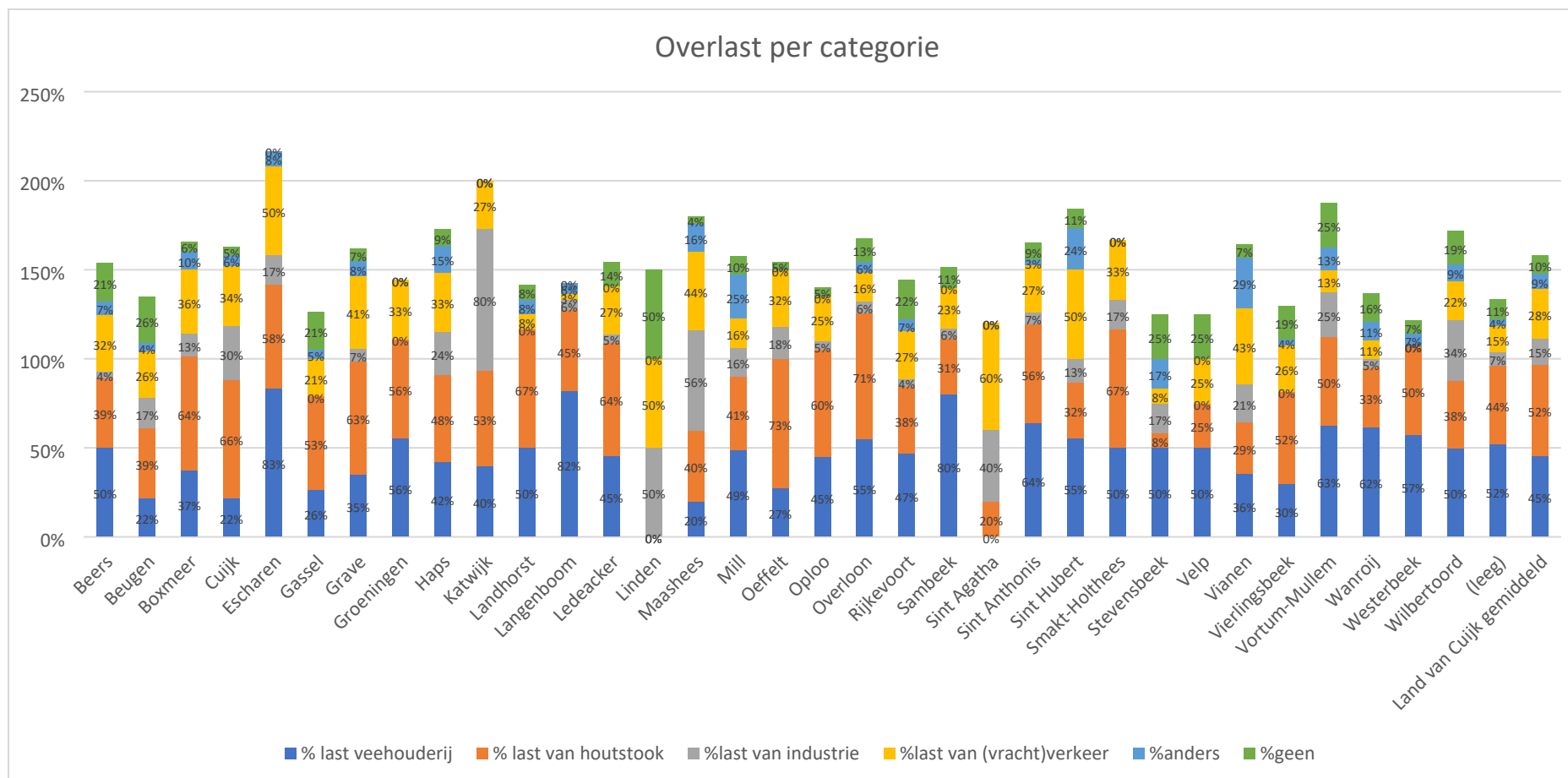

Conclusie: De (grote) zorgen in de 2 grootste (10.000+) dorpen (Boxmeer, Cuijk) zijn iets lager dan gemiddeld.

De aantallen ingevulde polls zijn voor kleinere dorpen (bv. Linden) erg klein. Deze zijn dus niet volledige representatief. 62% van de respondenten maakt zich regelmatig tot vaak zorgen over de luchtkwaliteit.

Waarvan overlast?

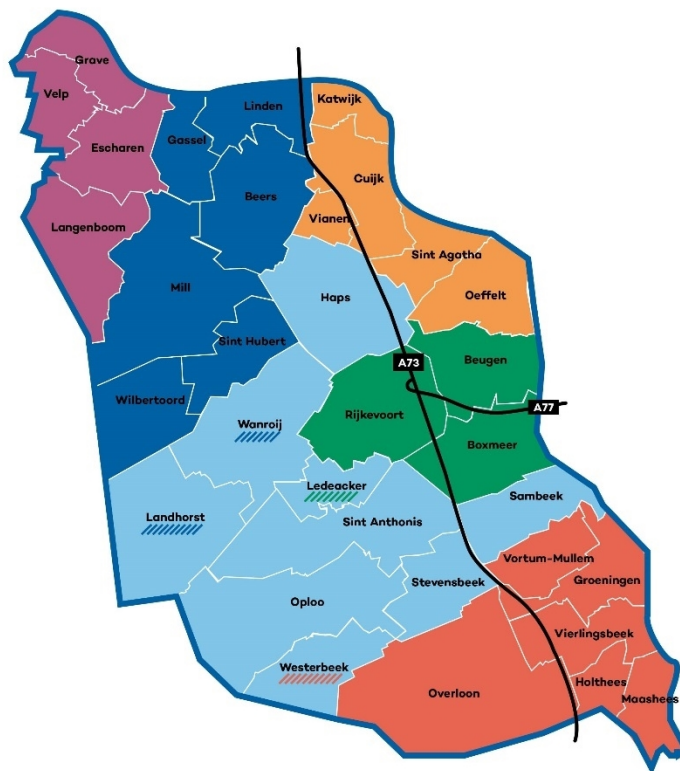
De vraag: "Heeft u weleens overlast van..." is als volgt ingevuld (meerdere antwoorden mogelijk).

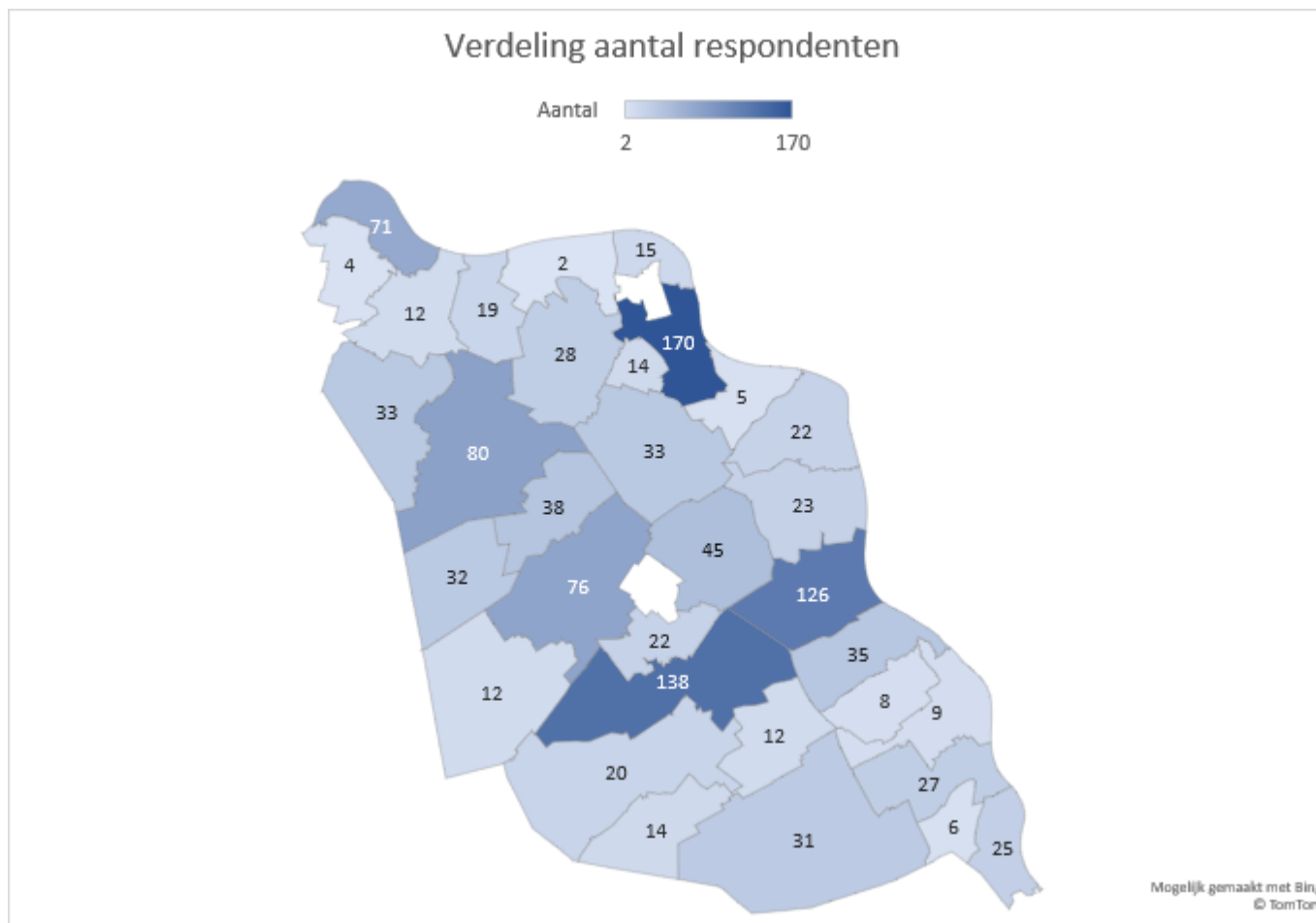

Toelichting: Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. Daarom is de totaalscore meer dan 100%. De antwoord mogelijkheden zijn tijdens de poll gewijzigd. Er zijn 2 opties toegevoegd, namelijk: Anders en Geen. Dit is naar aanleiding van een opmerking van een inwoner toegevoegd. De optie Geen was al mogelijk, namelijk door geen opties aan te vinken. Om de duidelijkheid te vergroten is deze optie toegevoegd gedurende de poll.

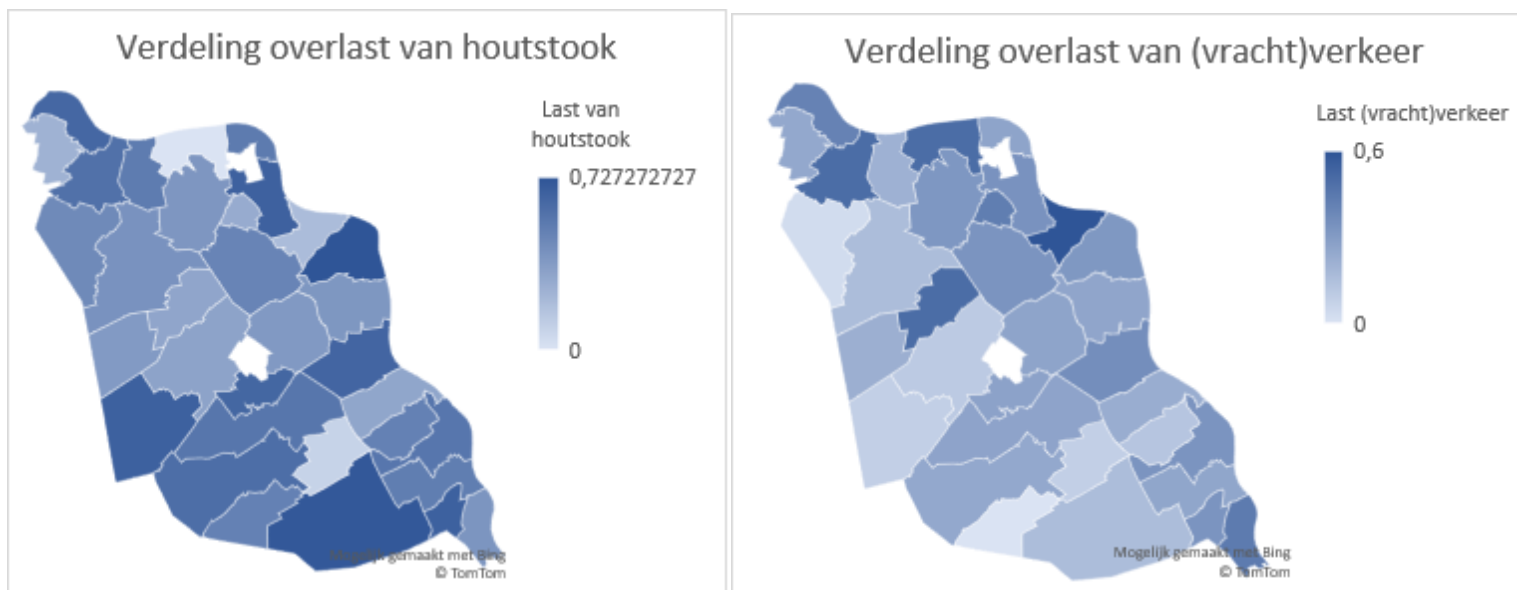
Gemiddeld in het Land van Cuijk geeft 52% van de respondenten aan weleens overlast te hebben van houtstook. 45% van de respondenten heeft weleens overlast van veehouderijen. Industrie en (vracht)verkeer scoren lager. Er zijn m.b.t. verkeer enkele uitschieters zoals Sint Hubert en Escharen. Voor de industrie zijn de dorpen Katwijk, Linden, Maashees en Sint Agatha enkele uitschieters.

De geografische verdeling is op de volgende pagina's weergegeven. Ter referentie zijn de dorpen in onderstaande afbeelding weergegeven.

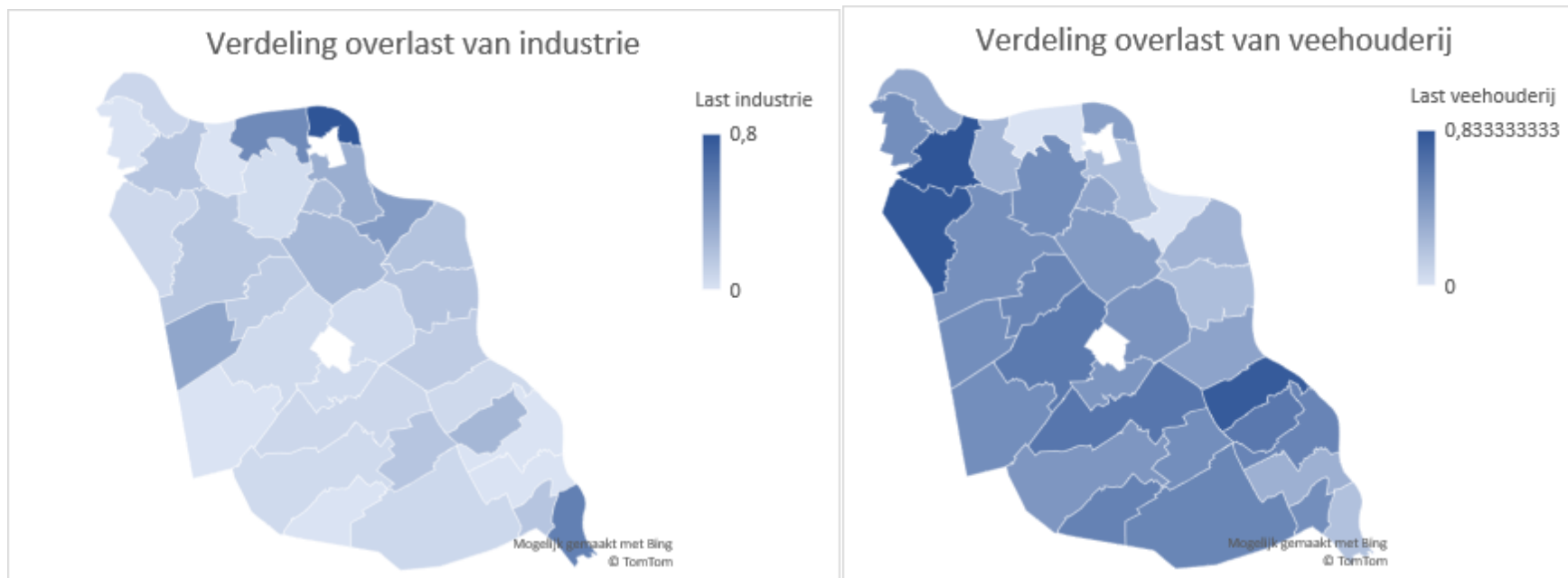

Bovenstaande afbeelding laat de geografische (postcode 4) verdeling van de respondenten in onze gemeente zien. Dit kan gebruikt worden om duiding te geven aan de kaarten op de volgende pagina's. Opmerking: Enkele plaatsen bestaan uit 2 PC4 gebieden (bv. Cuijk). Op deze kaart zijn deze als 1 weergegeven. In onderstaande kaarten is de relatieve score per postcode gebied weergegeven. Het grootste getal is het percentage aandeel respondenten in het postcodegebied dat soms overlast beleeft.

In de bovenstaande linker grafiek wil 0,72 dus zeggen: In het meest donkerblauw gekleurde postcode 4 gebied heeft 72% van de respondenten aangegeven weleens overlast te ervaren van houtstook.

Conclusie: De overlast van houtstook wordt het meeste beleefd in Oeffelt, Overloon, Cuijk en Landhorst. Voor (vracht)verkeer is dit vooral Sint Agatha, Sint Hubert, Linden en Escharen.

De overlast door industrie is het grootst in Katwijk. Voor de veehouderij betreft dit Langenboom, Escharen en Sambeek.

Houtstook.

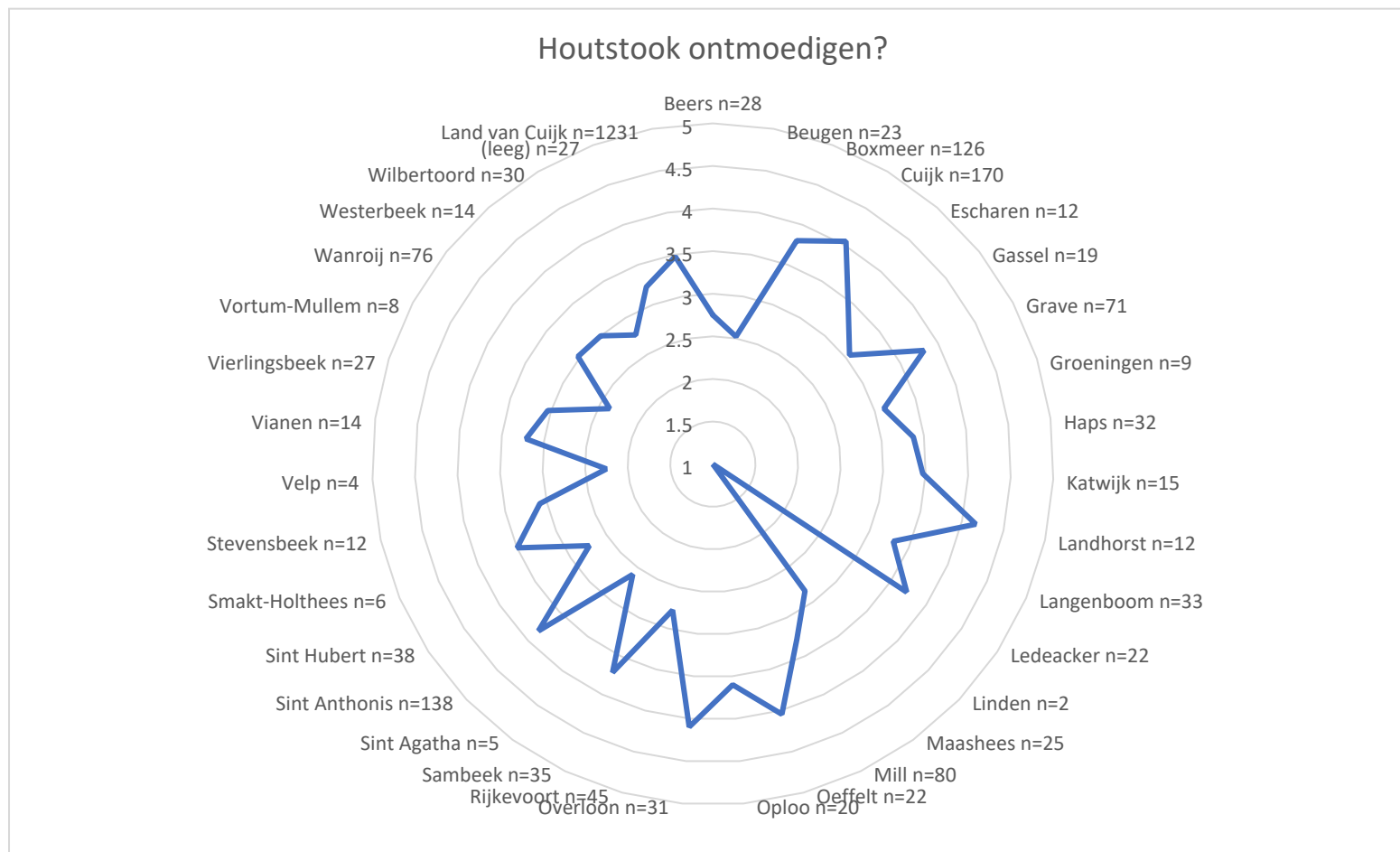
Er zijn enkele vragen specifiek over houtstook gesteld.

Op de vraag: "Ik vind dat de gemeente een stookalert moet uitdoen bij slechte weersomstandigheden" is als volgt geantwoord (1197 respondenten).

Leeftijd	Soms last van houtstook	Stookalert? (schaal van 1 t/m 5. 1 = oneens, 5 = eens)
Onbekend	43%	3,00
jonger dan 25 jaar	26%	2,52
25 - 35 jaar	30%	2,73
36 - 45 jaar	49%	3,43
46 - 55 jaar	54%	3,49
56 - 65 jaar	59%	3,72
Ouder dan 65 jaar	57%	4,06
Totaal Land van Cuijk	52%	3,56

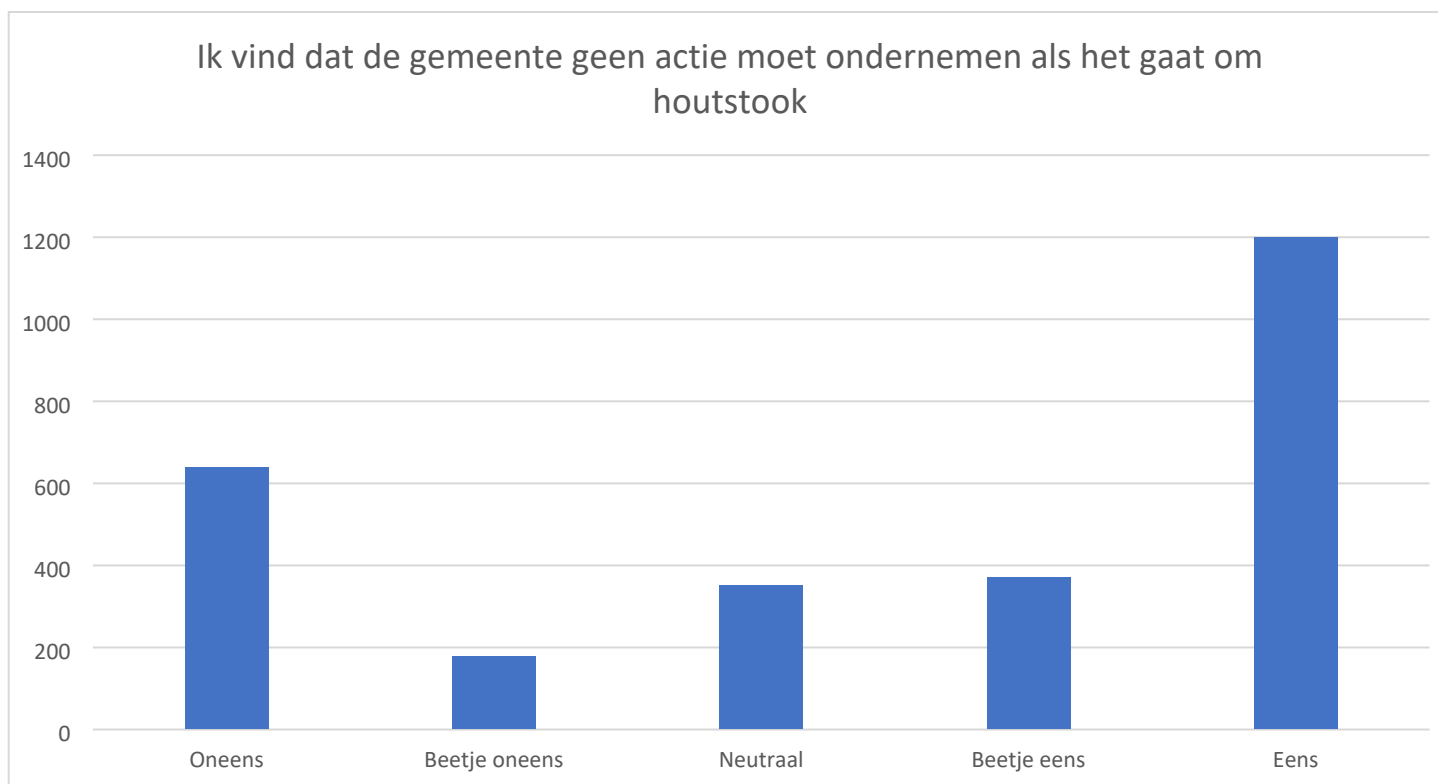
Gemiddeld gezien is er steun voor het uitgeven van een stookalert bij slechte weersomstandigheden (3,56 zit tussen neutraal en eens).

De vraag: "Ik vind dat de gemeente houtstook moet ontmoedigen door te informeren over het risico en de effecten op de luchtkwaliteit." is als volgt beantwoordt. (1 = oneens, 5 = eens).

Conclusie: Gemiddeld gezien is er steun voor het ontmoedigen van houtstook door te informeren over het risico en de effecten op de luchtkwaliteit (gemiddeld Land van Cuijk = 3,48 met 1.231 respondenten).

De vraag: "Ik vind dat de gemeente geen actie moet ondernemen als het gaat om houtstook." is als volgt beantwoordt.

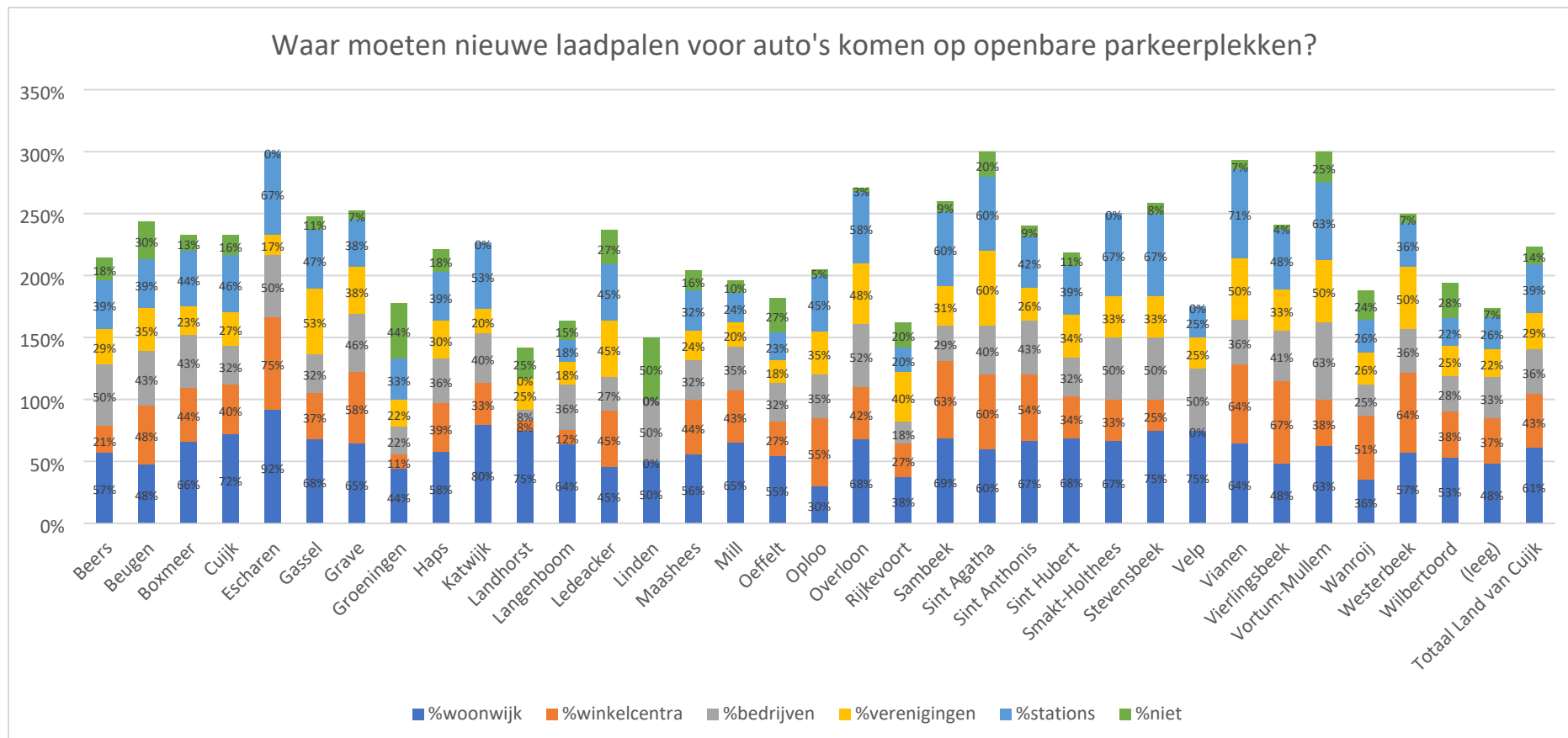
Conclusie: Deze vraag is vooral aan de uitersten (eens/oneens) ingevuld. Meer dan 50% van de respondenten is tegen actie als het gaat om houtstook.

Op basis van deze steekproef lijkt er dus beperkte steun voor (dwingende) maatregelen.

Laadpalen.

Het vergroten van de hoeveelheid elektrische auto's verbeterd de luchtkwaliteit. Daarom is ook gevraagd naar laadpalen voor auto's.

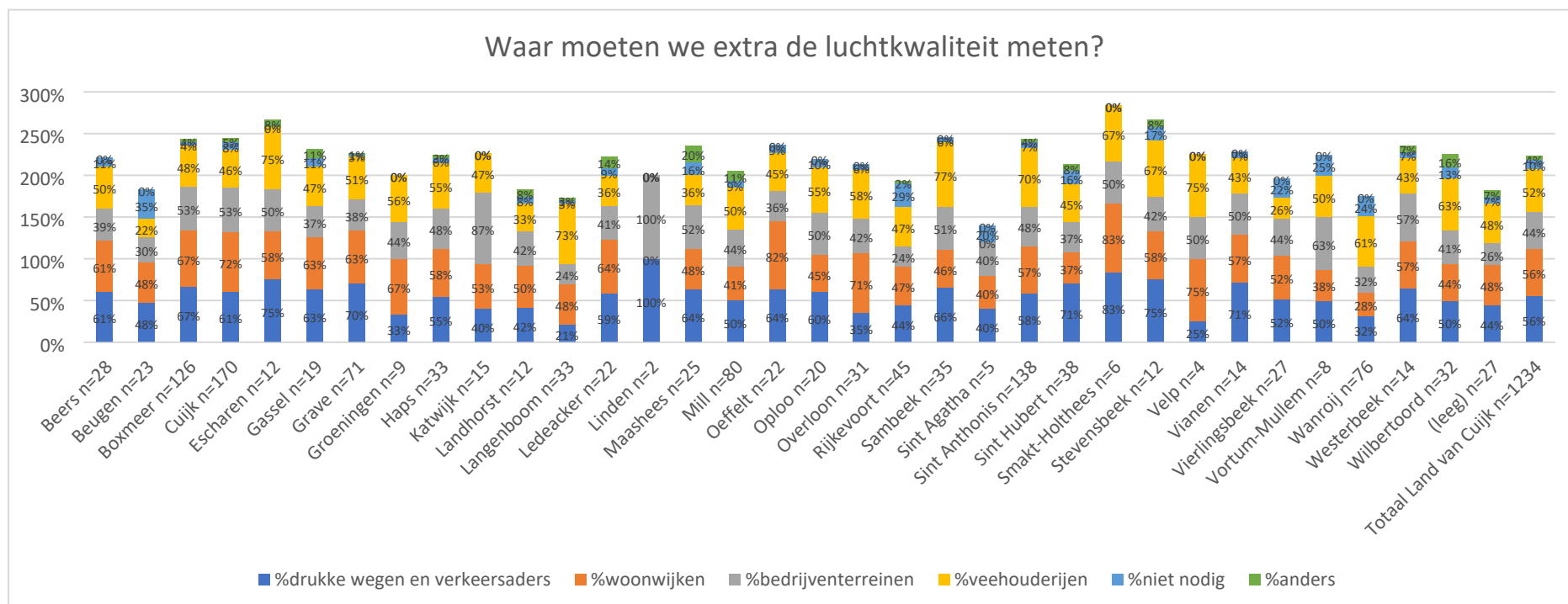
De vraag was: "Waar moeten nieuwe openbare laadpalen voor auto's komen?"

De respondenten konden meerdere antwoorden invullen. Daarom is de score meer dan 100%. Over het algemeen zijn mensen voorstander van het plaatsen van extra laadpalen in woonwijken, gevolgd door winkelcentra, stations en op bedrijventerreinen. Slechts 14% van de respondenten is geen voorstander van nieuwe laadpalen voor elektrische auto's. Er is dus veel draagvlak voor nieuwe laadpalen; primair in de woon- en winkelomgeving.

Extra luchtkwaliteit meten?

Er is ook gevraagd op welke plekken we de luchtkwaliteit extra zouden moeten meten. Er waren meerdere antwoorden mogelijk; daarom is de score meer dan 100%.

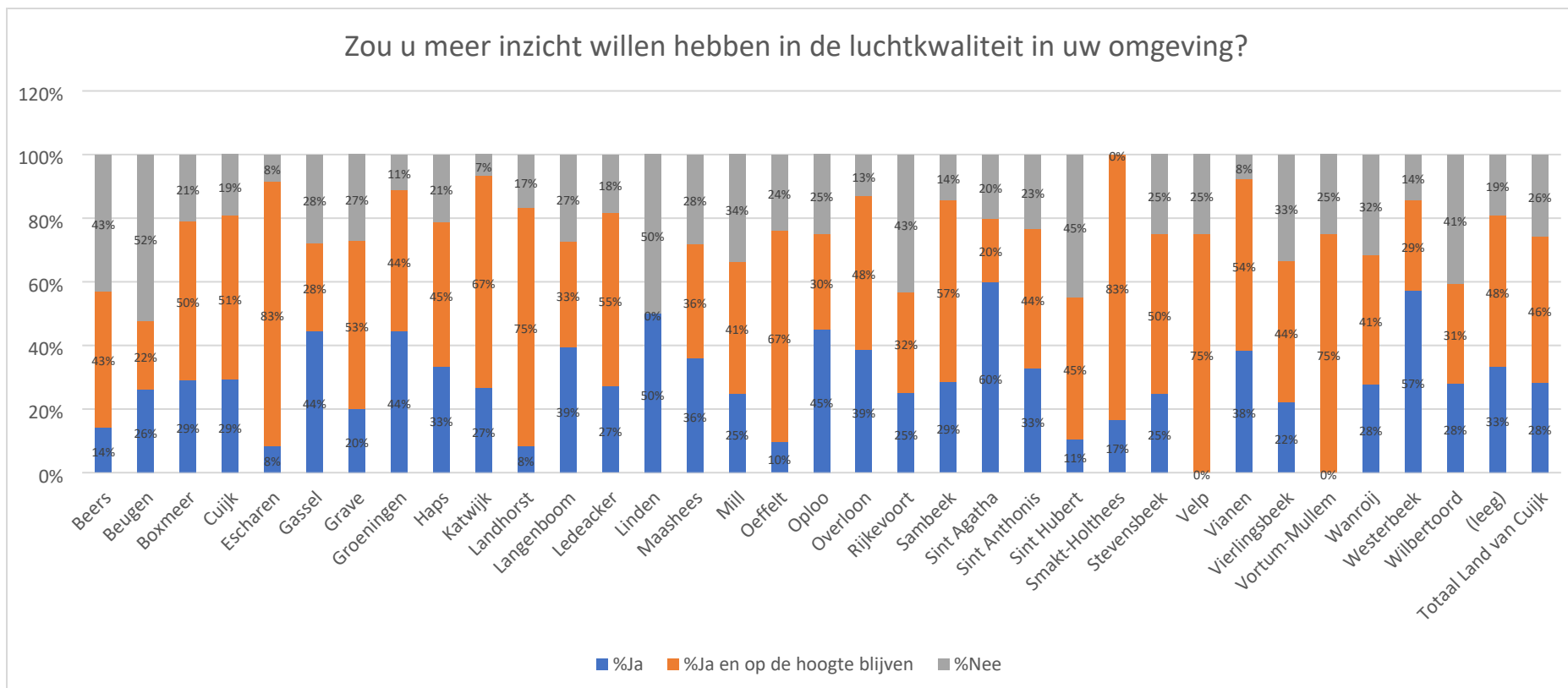
In het Land van Cuijk wil 56% van de respondenten extra metingen langs drukke wegen en verkeersaders. Voor woonwijken is hetzelfde percentage van toepassing. De veehouderij volgt met 52%. Slechts 10% van de respondenten vindt extra meten niet nodig.

Uitschieters m.b.t. metingen bij de veehouderij zijn Langenboom, Sambeek, Sint Anthonis, Escharen en Velp (alle minstens 70%). Dit zijn ook de dorpen waar de zorgen over de luchtkwaliteit t.g.v. veehouderij hoger dan gemiddeld zijn. Er lijkt veel steun voor extra metingen, te beginnen in de woonwijken en bij de drukke wegen.

Inzicht in de luchtkwaliteit.

Er is gevraagd aan de respondenten of deze meer inzicht in de lokale luchtkwaliteit willen hebben. Er waren 3 antwoorden mogelijk:

- 1) Ja, ik wil meer inzicht
- 2) Ja, ik wil meer inzicht en ik wil periodiek op de hoogte gehouden worden van uitkomsten en maatregelen
- 3) Nee, niet nodig

Er is veel behoefte aan meer inzicht in de luchtkwaliteit in de omgeving van de respondenten. Slechts een kwart van de respondenten heeft hier geen behoefte aan.

In de laatste vraag is aan de respondenten gevraagd of ze nog iets mee willen geven aan ons. Tevens was er de mogelijkheid om je emailadres op te geven zodat respondenten in de toekomst deel kunnen nemen aan een verdiepend onderzoek of een voorlichtingssessie.

De uitkomst is afgezet tegen de input van de respondenten over de zorgen over luchtkwaliteit. De mensen die zich vaker zorgen maken zijn willen (logischerwijs) ook vaker een opmerking achterlaten en contactgegevens achterlaten voor verdiepend onderzoek of een toekomstige bijeenkomst.

Zorgen over luchtkwaliteit	Ja, ik wil de gemeente nog deze korte opmerking meegeven.	Ja, ik wil graag deelnemen aan een verdiepend onderzoek of bijeenkomst over het onderwerp luchtkwaliteit.	Nee	Eindtotaal
Nooit	15%	3%	82%	150
Soms	21%	6%	73%	303
Regelmatig	34%	11%	55%	356
Vaak	47%	23%	30%	381
(leeg)	25%	50%	25%	4
Totaal Land van Cuijk	32%	13%	55%	1194

De opmerkingen die gegeven zijn hebben betrekking op een grote variëteit aan onderwerpen, zoals o.a.

- Verbieden houtstook
- Overlast varkenshouderij
- Biogasinstallatie Princepeel / andere mestverwerkers
- Hoge gasprijs, dus houtstook is nodig
- Last van COPD/astma
- Meer controle en handhaving door Gemeente
- Volkel / overlast straaljagers
- Goed dat deze poll gehouden wordt
- Onzin dat deze poll gehouden wordt
- Overlast sigarettenrook
- Open rioolputdeksels

Bijlage 4. De belangrijkste uitkomsten van de stakeholder bijeenkomst.

In onderstaand verslag zijn de belangrijkste punten weergegeven.

Stakeholdersbijeenkomst SLA 15-11-2022, locatie: Gemeentehuis Cuijk.

Aanwezig:

- Persoon 1 Agri Food Tech
- Persoon 2 Industriële kring Land van Cuijk
- Persoon 3 ZLTO Land van Cuijk
- Persoon 4 ZLTO Land van Cuijk
- Persoon 5 Burgerwetenschappers Land van Cuijk
- Persoon 6 Burgerwetenschappers Land van Cuijk
- Persoon 7 Milieuvereniging Land van Cuijk
- Persoon 8 Milieuvereniging Land van Cuijk
- Persoon 9 GGD Hart voor Brabant
- Persoon 10 GGD
- Persoon 11 Gemeente Land van Cuijk
- Persoon 12 Gemeente Land van Cuijk
- Persoon 13 Gemeente Land van Cuijk

Het Schone Lucht Akkoord (verder SLA) richt zich met name op het reduceren van fijnstof en stikstof(verbindingen) die een negatieve invloed op de volksgezondheid hebben.

Het idee is geopperd om een jongerenpanel binnen de gemeente Land van Cuijk te organiseren om input vanuit de nieuwe generatie(s) op te halen.

Lopende/aankomende onderzoeken zijn de hoogtemetingen naar eigenschappen en gedragingen van de fijnstofdeken (Stichting Burgerwetenschappers Land van Cuijk) en pilotonderzoek met realtime emissiemetingen in de omgeving van boeren (GGD).

Thematafel Industrie.

- Start bij de grootste uitstoters
- Kijken naar vergunningen t.o.v. werkelijke uitstoot
- Sluitende bedrijven en nieuwe bedrijven, hoe ligt de verhouding?
- Er is geen duidelijke openbare kaart met industriële uitstoot (bij veehouderij is deze er wel)
- In de praktijk zoeken bedrijven de grens op
- BBT in de vergunningverlening gebruiken.
- Subsidie om economische factor tegemoet te komen?
- De gezondheidskosten ook meenemen in de afweging van de economische waarden
- Dagvracht t.o.v. hoge concentraties
- Trek als gemeente kennis aan bij zodat bedrijven beter kunnen innoveren. Andere middelen kunnen bv. zijn: renteloze leningen of mee investeren. Faciliteren van netwerken, samenwerking met universiteiten. Denk aan innovatiegelden zodat een bedrijf toe kan werken naar afname van fijnstof etc.
- Zorg als overheid dat kennis zichtbaar wordt. Grote bedrijven kunnen kleine bedrijven helpen.

- Bedrijven met een luchtwasser. Goed in beeld brengen/handhaven wanneer deze uitstaan (voor onderhoud bv).
- Bovensectoraal kijken naar wat de industrie bijvoorbeeld kan leren van boerenbedrijven.

Thematafel Participatie.

- Buurtbemiddeling aanbieden, elkaar aanspreken als inwoners.
- Er moet veel meer geëxperimenteerd worden met monitoren waarbij de gemeente pilotgelden kan worden vrijgemaakt.
- Focus op het positieve effect van gedrag (voorbeeld: minder auto rijden = meer fietsen = gezonder)
- Prijsvraag het beste idee om luchtkwaliteit te verbeteren uitschrijven. Via subsidie dit idee uittesten bij een bedrijf.
- Samenwerken met scholen en universiteiten. Wellicht EURegio met Duitsland. Groot inzetten bij een aanvraag.
- Impact van goede luchtkwaliteit kenbaar maken bij huisartsen en zorgnetwerk. Bekendheid kan de betrokkenheid vergroten.
- Mensen helpen om een doel te bereiken. Hoe communiceer je de resultaten zonder dat je daar mensen in aanvalt.
- Contact onderling in stand houden, hoe combineer je korte termijn doelen en successen die je viert? Voor grote doelen de tijd nemen.
- We moeten elkaar blijven ontmoeten op thema's die iets anders behelzen dan waar het conflict ligt aan de ene kant. Maar ook vaker met elkaar in gesprek over het thema luchtkwaliteit. Buurtommetjes maken om met elkaar. Zoek naar projecten waar iedereen een rol kan krijgen.

Thematafel Landbouw.

- De gemeente kan faciliteren en stimuleren op het gebied van innovatieve technieken
- Ondernemers die het goede doe stimuleren en successen promoten
- Een prijsvraag voor innovatieve technieken op het gebied van transport, mest, emissie van fijnstof en ammoniak
- Duidelijke normen stellen en ook hierop handhaven
- Ondernemers ruimte bieden voor innovatieve experimenten, mogelijk met subsidies.
- Er heerst een overschot aan uitnodigingen voor deelname aan stikstofpilots.
- Meten veranderd de luchtkwaliteit niet; wel handelen op basis van wat je meet
- Inzicht en perspectief bieden
- Koppelen van de meetgegevens aan de stalcomputer/-systeem

Thematafel Mobiliteit.

- Meer inzet op verbetering van het treintraject (Maaslijn) tussen Land van Cuijk en Nijmegen – Venlo.
- Financieel aantrekkelijker maken van reizen met het openbaar vervoer.
- Mogelijkheid voor inzet van elektrische bussen onderzoeken.
- Vervuilende(re) alternatieven voor vervoer de-stimuleren.
- Veiligheidsgevoel voor (snel)fietsverbindingen vergroten.
- Niet inzetten op het toevoegen van meer asfalt, maar verbeteren van de bestaande structuur.

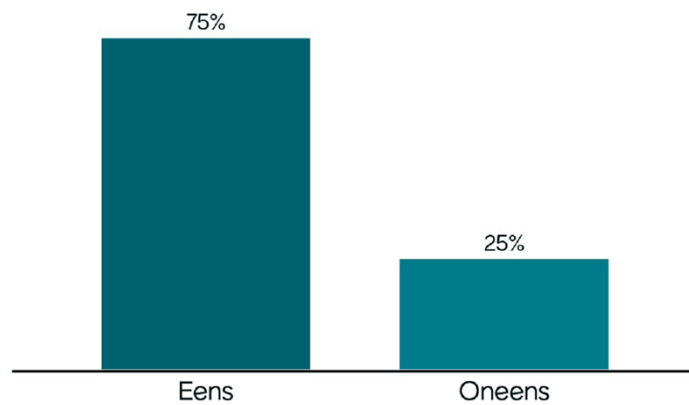
- Delen van auto's en andere voertuigen stimuleren.
- Elektrificeren / waterstof toepassen in landbouwvoertuigen.
- Elektrische aansluitingen in de openbare ruimte voor aansluiting van landbouwvoertuigen / beregeningsinstallaties.
- afwegen tussen het aanleggen van een extra rijbaan en stimuleren van alternatief vervoer.
- Bewustwording creëren over gezondheidseffecten bij ondernemers en inwoners.

Bijlage 5. De uitkomsten van de mentimeter poll tijdens de beeldvormende raadsbijeenkomst van 17 november 2022.

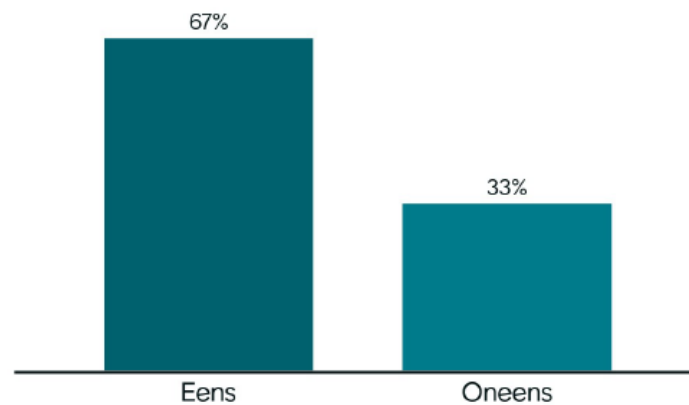
De gehele bijeenkomst is terug te kijken via:

<https://lvc.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/5dadcd1d4-9696-4e4a-9107-ea358ea09552>

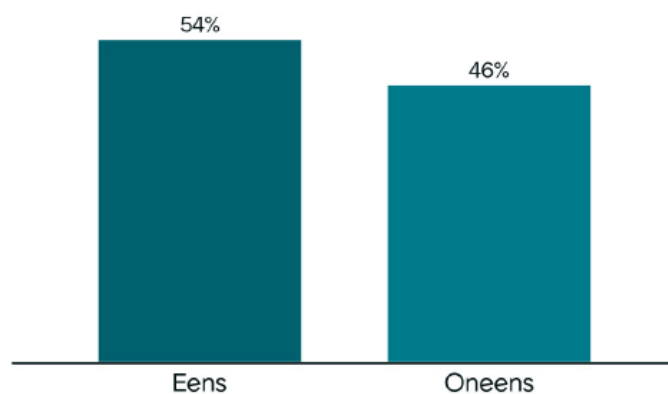
De gezondheidseffecten zijn sturend bij het opstellen van nieuw mobiliteitsbeleid.

De gemeente zou subsidie moeten verstrekken om filters op houtstook in woningen te bevorderen.

De gemeente zou intensiever moeten (laten) meten in de buurt van boerderijen.

Als gemeente zetten we in op het zo laag mogelijk vergunnen van uitstoot en gaan we hier actief jaarlijks op monitoren en handhaven

